

KURIER RASZYŃSKI

GAZETA SAMORZĄDOWA GMINY RASZYN

WYDAWNICTWO BEZPŁATNE

NR 5-6/2025 (158/159)

Raport o stanie gminy

12 czerwca w Austerii sesja rady gminy, na której można będzie debatować nad stanem gminy Raszyn. Dowiedz się, gdzie znaleźć raport i jak zapisać się na debatę.

ROK PO WYBORACH

Po raz pierwszy na naszych łamach wywiad z wójt Bogumiłą Stępińską-Gniadek

S.1

„JESTEM Z RASZYNA”

W gronie rekonstruktorów bitew napoleońskich nie trzeba tłumaczyć gdzie jest Raszyn

S.12

ABAKANOWICZ. STĄD

14 czerwca CKR razem ze SKOF zapraszają na urodzinowy tort Magdaleny Abakanowicz

S.18

07 VI
SOBOTA
09:00

XXIV TURNIEJ BOKSERSKI
Mistrzostwa Mazowsza Juniorek i Juniorów – walki eliminacyjne
Hala Sportowa Centrum Sportu Raszyn
Wstęp wolny

07 VI
SOBOTA
10:00–14:00

WARSZTATY MUZYCZNO-RĘKODZIELNICZE
Zajęcia dla dzieci i młodzieży prowadzone przez Pawła Steczkowskiego.
Al. Krakowska 1
Wstęp wolny – obowiązują zapisy przez strefazajec.pl

08 VI
NIEDZIELA
16:00

WIECZÓR POETYCKI „MIŁOŚĆ PO POLSKU”
Aktorzy Mariola i Maciej Orłowsky, harfa – Urszula Nowakowska.
Al. Krakowska 1
Wstęp wolny

08 VI
NIEDZIELA
14:00

XXIV TURNIEJ BOKSERSKI
walki finałowe
Hala Sportowa Centrum Sportu Raszyn
Wstęp wolny

09 VI
PONIEDZIAŁEK
18:00

GRUPA WSPARCIA DLA RODZICÓW
Rodzicu! Jeśli masz dziecko ze spektrum autyzmu, Zespołem Aspergera, ADHD lub jesteście jeszcze w procesie diagnostycznym i potrzebujesz o tym porozmawiać, zapraszamy do grupy wsparcia.
Punkt Konsultacyjny, ul. Poniatowskiego 20
Wstęp wolny

11 VI
ŚRODA
18:00

SPOTKANIE Z TEATRZYKIEM KAMISHIBAI
„Magiczna gąsienica”
Biblioteka Publiczna – filia w Jaworowej
Obowiązują zapisy

11 VI
ŚRODA
18:00

TEATRZYK „MAGICZNA GAŚIENICA”
Spektakl dla dzieci 5+ w filii biblioteki w Jaworowej.
Filia w Jaworowej, ul. Warszawska 95
Zapisy: jaworowa@bibliotekaraszyn.pl, 885 556 535

13 VI
PIĄTEK

NOCNE PŁYWANIE
Pływania CSR
Wstęp wg cennika

13 VI
PIĄTEK
18:00

66. SPOTKANIE DKK
Dyskusyjny Klub Książki – omówienie książki Lao She.
Biblioteka Główna, ul. Poniatowskiego 20
Wstęp wolny

13 VI
PIĄTEK
18:00

KRĄG KOBIET W RASZYNIE
Spotkanie dla kobiet – przestrzeń uważności i inspiracji.
Al. Krakowska 1
Wstęp wolny – zapisy: katarzyna.jakobik@proton.me

WYSTAWA

FELUŚ i GUCIO POZNAJĄ ZAWODY

maj-czerwiec 2025
WYSTAWA CZYNNA

Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie
MIĘSCIE

ul. Poniatowskiego 20
ADRES

Zapraszamy do wspólnego zwiedzania wystawy!

Wydawnictwo NASZA KSIĘGARNIA

ilustracje: Marianna Schoett do serii książek o Felusiu i Guciu autorstwa Katarzyny Kozłowskiej

KRĄG KOBIET W RASZYNIE
ZDROWIE I DOBROSTAN PSYCHICZNY
WARSZTATY ROZWOJOWE

Dołącz do przestrzeni, w której pielęgnujemy uważność, empatię, otwartość, wyrozumiałość i zrozumienie.

WSTĘP WOLNY **GODZ. 18:00**

13 CZERWCA 2025
WIEK 16+

zapisy: katarzyna.jakobik@proton.me

Centrum Integracji Społeczno-Kulturalnej, Al. Krakowska 1 (nowa Austeria), Raszyn

14 VI
SOBOTA
10:00–13:00

PORANKI ZE SZTUKĄ

Warsztaty artystyczne dla uczestników w wieku od 2 do 102 lat.

Al. Krakowska 1
Wstęp wolny

14 VI
SOBOTA
10:30

CZYTANIE NA DYWANIE

Dla dzieci w wieku 4–7 lat z opiekunami. Organizator: Early Stage.

Czytelnia Biblioteki Głównej w Raszynie,
ul. Poniatowskiego 20
Zapisy: info@bibliotekaraszyn.pl, 22 720 03 81

14 VI
SOBOTA
18:00

WERNISAŻ „ABAKANOWICZ. STĄD”

Wystawa z okazji 95. rocznicy urodzin Magdaleny Abakanowicz.

Al. Krakowska 1
Wstęp wolny

14 VI
SOBOTA
10:00

45 MISTRZOSTWA EGURROLA DANCE STUDIO

Organizator Egurrola

Hala Sportowa Centrum Sportu Raszyn
Wstęp płatny

15 VI
NIEDZIELA
11:00

BAŚŃ NA KRÓLEWSKIM DWORZE

Księżniczka Muzalinda rusza w podróż w czasie z pomocą magicznych pantofelków i spotyka Stańczyka. Scenariusz i reżyseria: Ewa Szawłowska.

Centrum Integracji Społeczno-Kulturalnej (Austeria), Al. Krakowska 1
Wstęp wolny

15 VI
NIEDZIELA
19:00

WIESŁAW I KRYSZTIAN OCHMANOWIE

Koncert tenorów z cyklu „Raszyński Salon Muzyczny”. Akompaniament: Marcin Mazurek.

Centrum Kultury Raszyn, Al. Krakowska 29a
Wstęp płatny – bilety: biletyrna.pl lub Recepcja CKR

16 VI
PONIEDZIAŁEK
19:00

SPEKTAKL „SEPARATKA”

Sztuka o dwóch kobietach rywalizujących o miejsce w szpitalnej sali – Joanna Szczepkowska i Dorota Landowska

Centrum Kultury Raszyn, Al. Krakowska 29a
Wstęp płatny – bilety: biletyrna.pl lub Recepcja CKR

17 VI
WTOREK
19:00

„50 I CO?”

Autorski show Tomasza Karolaka – muzyczny stand-up z opowieściami o jego życiu.

Centrum Kultury Raszyn, Al. Krakowska 29a
Wstęp płatny – 100/90/80 zł – biletyrna.pl lub Recepcja CKR

23 VI
PONIEDZIAŁEK
18:00

GRUPA WSPARCIA DLA RODZICÓW

Rodzicu! Jeśli masz dziecko ze spektrum autyzmu, Zespołem Aspergera, ADHD lub jesteście jeszcze w procesie diagnostycznym i potrzebujesz o tym porozmawiać, zapraszamy do grupy wsparcia.

Punkt Konsultacyjny, ul. Poniatowskiego 20
Wstęp wolny

29 VI
NIEDZIELA
12:30

KONCERT ANDRZEJA NESTOROWICZA

Koncert plenerowy muzyki filmowej na dziedzińcu Austerii.

Dziedziniec Austerii, Al. Krakowska 1
Wstęp wolny

IV MAZOWIECKIE KONFRONTACJE TEATRALNE

BEZ TITREMY

7-15.06.2025

WSTĘP WOLNY

CENTRUM KULTURY RASZYN, AL. KRAKOWSKA 29A

HARMONOGRAM WYSTĘPÓW DOSTĘPNY NA STRONIE CKR.RASZYN.PL

TOMASZ KAROLAK

50 i co? STAND-UP

RASZYN 17.06.2025

CENTRUM KULTURY RASZYN AL. KRAKOWSKA 29A

GODZ. 19:00

sprzedaż biletów BILETYRNA.PL + recepcja CKR

Centrum Kultury Raszyn ul. Jana Pawła II

ABAKANOWICZ.

20 czerwca 1930 roku w Falentach urodziła się Magdalena Abakanowicz - jedna z najbardziej znanych w Polsce i na świecie współczesnych artystek rzeźbiarek. W czerwcu raszyńska Austeria na kilka tygodni zamieni się w galerię sztuki nowoczesnej. Urodziny wielkiej artystki uczymy w tym roku wystawą jej rzeźb w nowych wnętrzach Austerii.

Mieszkańcy oraz turyści będą mieli okazję osobiście zapoznać się z wybranymi pracami z kolekcji Fundacji Marty Magdaleny Abakanowicz-Kosmowskiej i Jana Kosmowskiego, które były prezentowane na całym świecie. Rzeźby Abakanowicz znajdują się w blisko stu najważniejszych muzeach i kolekcjach, a na aukcjach osiągają rekordowe ceny polskiej sztuki współczesnej.

Sławę przyniosły jej stworzone w połowie lat 60. XX wieku tkaniny przestrzenne, nazwane od jej nazwiska „abakanami”. Ich oryginalne, kolorowe, wielkoformatowe formy budziły pytania: Czym właściwie są – tkaniną czy rzeźbą? Co przedstawiają? Jak je oglądać? Te dzieła intrygują także współczesnych odbiorców.

W kolejnych dekadach Magdalena Abakanowicz tworzyła „tłumy”

Stąd

Abakany na wystawie w muzeum Tate Modern w Londynie, listopad 2022 r. fot. W.Rogowski

- powtarzalne, bezgłowe figury o włóknistej, organicznej teksturze, które prezentowała zarówno w galeriach, jak i w przestrzeniach miejskich. Okropności wojny na Ukrainie ponownie zwróciły uwagę świata na ekspresyjne rzeźby Abakanowicz, w których artystka zawarła wspomnienia z czasów II wojny światowej i stalinizmu.

Magdalena Abakanowicz urodziła się w Falentach, gdzie jej ojciec,

Magdalena Abakanowicz (1930-2017) fot. J. Kosmowski (1965)

Tłum (1986) w Muzeum Narodowym we Wrocławiu w 2022 r. fot. W.Rogowski

były wojskowy, od kilku lat zarządzał majątkiem rolnym „Falenty Wielkie”, będącym własnością Zofii Światopełk-Czetwertyńskiej. Po śmierci dziadka Magdaleny rodzina kupiła, za środki z posagu matki, dom w Krępie koło Garwolina i wyprowadziła się z Falent. Jednak wspomnienie tego miejsca na zawsze pozostało w pamięci artystki i często do niego wracała.

Do dziś zachował się dom - dawna oficyna dworska, tzw. rządówka – w którym mieszkała rodzina Abakanowiczów. Obiekt ten jest obecnie wpisany do rejestru zabytków. Społeczny Komitet

Ochrony Falent od kilku lat organizuje uroczystość „Urodziny Magdaleny Abakanowicz w Falentach”. W tym roku Centrum Kultury Raszyn razem ze SKOF zaprasza 14 czerwca o godzinie 18:00 na urodzinowy tort oraz na oficjalne otwarcie wernisażu wystawy „ABAKANOWICZ. Stąd” w Centrum Integracji Społeczno-Kulturalnej, tzw. Nowej Austerii. Wystawę można będzie oglądać do końca lipca bieżącego roku.

Krystian Durma
Dyrektor Centrum Kultury Raszyn

Dzień dziecka w Raszynie

W niedzielę, 25 maja 2025 r., Park im. Magdaleny Abakanowicz i teren przy Centrum Sportu tętniły radością, śmiechem i energią. Wszystko za sprawą Pikniku „Rodzinny Dzień Dziecka”, który zgromadził setki rodzin z gminy i okolic. Wydarzenie obfitowało w wiele atrakcji, a jego uroczyste otwarcie odbyło się na scenie z udziałem władz gminy i wyjątkowych gości.

Piknik zainaugurowała młodzież ze Szkoły Podstawowej im. Cypriana Godebskiego w Raszynie. Następnie na scenie pojawili się: Wójt Gminy Raszyn Bogumiła Stępińska-Gniadek, dyrektor Centrum Sportu Ewa Urbańska, dyrektor Centrum Kultury Krystian Durma oraz przedstawiciele Wietnamczyków w Polsce i Stowarzyszenia Wietnamczyków w Raszynie.

Program sceniczny obfitował w występy przedszkolaków, uczniów oraz młodych artystów ze Studia Piosenki Centrum Kultury Raszyn. Publiczność mogła podziwiać dziecięce interpretacje znanych przebojów z filmów animowanych, takich jak *Król Lew* czy *Mulan*, a także autorские układy taneczne i spektakle.

Ogromne brawa zebrały grupy z przedszkoli: „Pod Topolą”, „W Stumilowym Lesie”, „Wyspa Skarbów” oraz z placówek w Falentach i Raszynie.

Nie zabrakło także wyjątkowego występu Dziecięcego Zespołu Pieśni i Tańca CKR oraz muzycznej niespodzianki – piosenki Meluzyna w wykonaniu Marysi, której marzeniem było zaśpiewać ten hit przed publicznością.

Wielkim zainteresowaniem cieszył się spektakl improwizowany *Bajkomat* w wykonaniu grupy Master of Arts. Reżyserami niezwykłych

przygód bohaterów były same dzieci. Magik Szymon przeniósł najmłodszych w świat iluzji, a na zakończenie dnia odbył się ekologiczny spektakl muzyczny *Baśń o Księżniczce Muzalindzie*.

Tuż przed zakończeniem pikniku niebo nad Raszynem rozświetliła eksplozja kolorów Holi, wywołując salwy śmiechu i entuzjazmu. Podczas wydarzenia można było również wspierać Fundację Kochaj Życie Małgorzaty Nowotnik, która niesie pomoc dzieciom z poważnymi problemami ortopedycznymi.

Jedną z najbardziej emocjonujących atrakcji był konkurs LEGO Bricks 4Kidz, w którym dzieci w wieku 6–10 lat

rywalizowały o nagrody o łącznej wartości ponad 1000 zł. Ich zadaniem było zbudowanie na czas modeli z klocków według instrukcji.

Wielką popularnością cieszyło się także stoisko Urzędu Gminy Raszyn, gdzie mieszkańcy mogli dowiedzieć się więcej o Karcie Mieszkańca, aplikacji Info Raszyn i programach ekologicznych, a także wziąć udział w konkursie wiedzy o Raszynie. Urząd Gminy przygotował też m.in. pokaz działania smogowozu i drona, ekowarsztaty, kolorowanki dla dzieci oraz konsultacje z ekodoradcą.

Rodzinny Dzień Dziecka 2025 w Raszynie to wydarzenie, które

połączyło pokolenia, dostarczyło niezapomnianych emocji i przede wszystkim sprawiło, że dzieci poczuły się naprawdę wyjątkowo.

– Ten dzień pokazał, jak wspinałą wspólnotą jest nasza gmina. Dzieci, rodziny, uśmiechy i wspólna zabawa, to było prawdziwe święto radości! Dziękuję wszystkim, którzy byli z nami i tworzyli tę wyjątkową atmosferę – mówi Bogumiła Stępińska-Gniadek, Wójt Gminy Raszyn.

Organizatorami Pikniku „Rodzinny Dzień Dziecka” były: Urząd Gminy Raszyn, Centrum Kultury Raszyn i Centrum Sportu Raszyn.

Nowa Droga Hrabaska

Więści o podpisaniu umowy na budowę drogi zbiegły się z informacją o tragicznym wypadku samochodowym na Drodze Hrabskiej, w którym ciężko ucierpiał nasz sąsiad. Oby była to ostatnia ofiara tej zaniedbanej drogi o dużym ruchu ponadlokalnym. Droga Hrabaska to droga powiatowa, której przebudowę starostwo przygotowywało od kilku lat. Jej modernizacja stała się realna dzięki współpracy i intensyfikacji działań nowych zarządów zarówno powiatu pruszkowskiego, jak i gminy Raszyn.

Właśnie rozpoczęły się remont i rozbudowa tej ważnej arterii, które powinny zostać ukończone przed końcem roku. Przebudowany zostanie tylko kilometrowy odcinek drogi – pomiędzy skrzyżowaniem z ul. Jaworowską a skrzyżowaniem z ul. Za Olszyną. W jej starym śladzie powstanie nowoczesna droga o jezdni szerokiej na 6 m. Przewidziano zjazdy na wszystkie posesje oraz wykonanie skrzyżowań z drogami poprzecznymi i w drogi poprzeczne. Po wschodniej stronie jezdni powstanie ścieżka rowerowa (droga pieszo-rowerowa) o szerokości 3,5 m (asfaltowa), a po stronie zachodniej – chodnik z kostki betonowej.

Do tego dochodzą niezbędne w tych warunkach pobocza, krawężniki, pasy zieleni i rowy, tak że cały budowany pas drogowy będzie miał szerokość od 11 do 24 m (w miejscu z zatoczkami przystankowymi przy ul. Oleńki). Jezdnia będzie odwodniona grawitacyjnie oraz przez kanalizację deszczową. Wykonany zostanie również remont nawierzchni Drogi Hrabskiej na dalszym odcinku – ok. 225 m od ul. Jaworowskiej.

W Ładach nowa droga będzie kontynuacją wcześniejszej inwestycji z rondem. W Nowych Falentach kontynuacją będzie jezdnia o podobnych

parametrach, której towarzyszy jedynie chodnik dla pieszych o szerokości 2 m. Takie były standardy budowy drogi w poprzednich latach. Przejazd przez Nowe Falenty będzie wyzwaniem dla rowerzystów, choć nie większym niż obecnie. Miejmy nadzieję, że przebudowy kolejnych dróg w tej okolicy poprawią sytuację.

Obecnie projektowane są modernizacje ul. Willowej, ul. Jaworowskiej i ul. Zygmunta Opackiego (tylko na odcinku będącym w zarządzie gminy, czyli od al. Hrabskiej do ul. Falenckiej). Mamy nadzieję, że choć obejmują one tylko fragmenty dróg, to zachowana zostanie logika całego układu komunikacyjnego, gwarantująca ciągłość ścieżek rowerowych.

Z zainteresowaniem przeczytałem informację, że przetarg wygrała oferta tańsza, niż spodziewały się władze – ok. 9 tys. zł za metr bieżący drogi. Wygrała lokalna firma FalBruk, która cieszy się tutaj dobrą renomą. Można więc oczekiwać, że realne będzie zakończenie budowy w tym roku. Pragnę zauważyć, że to dopiero drugi rok kadencji, a nie ostatni. W tej gminie zwykle budowano „na wybory” – cieszy więc ta zmiana.

Teraz wszyscy czekamy na informacje o zmianach w organizacji ruchu i uzbrajamy się w cierpliwość oraz życzliwość na czas niedogodności związanych z modernizacją Drogi Hrabskiej.

Na koniec – prośba. Apeluję do wykonawcy i mieszkańców o uważność podczas pierwszych prac ziemnych – na ewentualne artefakty archeologiczne mogące znajdować się w pasie drogi. Droga ta widnieje na najstarszych mapach naszej okolicy.

Wojciech Rogowski,
radny

Od redakcji:

Autor tekstu wspomina o osobie potrąconej przez samochód na drodze Hrabskiej. Jeśli chcesz pomóc tutaj jest link do portalu Zrzutka.pl gdzie zbierane są pieniądze na rehabilitację naszego sąsiada:

<https://zrzutka.pl/3kzzec>

Objazd Hrabskiej

W związku z realizacją inwestycji „Rozbudowa drogi powiatowej nr 3120W ul. Droga Hrabaska od ul. Jaworowskiej do ul. Za Olszyną w miejscowościach Łady, Falenty Nowe i Dawidy Bankowe w gminie Raszyn” od 14 maja zostanie wprowadzona czasowa zmiana organizacji ruchu.

Plan objazdu: ul. Willowa, ul. Falencka, ul. Olszynowa, ul. Długa, ul. Droga Hrabaska.

Zakres prac obejmuje m.in. budowę nowej jezdni, ścieżki pieszo-rowerowej i chodników, kanalizacji deszczowej i sanitarnej, sieci wodociągowej oraz oświetlenia.

Dodatkowe inwestycje dzięki oszczędnościom

Umowa na przebudowę ulicy Hrabskiej opiewa na znacznie niższą kwotę niż pierwotnie zakładano. Inwestycja realizowana jest wspólnie z powiatem pruszkowskim, część przypadająca na gminę Raszyn jest niższa o blisko dwa miliony złotych. Korzystając z tego faktu, wójt zaproponowała radzie gminy, żeby zaoszczędzone środki przesunąć na inne inwestycje drogowe. I tak na sesji w dniu 15 maja rada podjęła dwie

uchwały. Jedną z nich zakłada dofinansowanie w wysokości miliona złotych na przebudowę skrzyżowania ulicy Pruszkowskiej z Aleją Krakowską (zdjęcie na górze).

Drugą uchwałą rada gminy wyraziła zgodę na przejęcie od powiatu zadania wykonania ścieżki rowerowej w Jankach wzdłuż Alei Krakowskiej – od ulicy Reja do przejścia dla pieszych przy rondzie na pl. Szwedzkim (zdjęcie po prawej). mbk

Rok po wyborach samo

Marcin Bójko: Robimy wywiad z okazji rocznicy wyborów samorządowych i rocznicy zaprzysiężenia wójta – dla czasopisma, które miało nie istnieć.

Bogumiła Stepińska-Gniadek, wójt gminy Raszyn: Tak, to prawda, „Kurier Raszyński” miał zostać zamknięty. Wielokrotnie podnosiłam, że „Kurier Raszyński” był wypaczeniem funkcji informacyjnej – gazeta samorządowa powinna pełnić rolę informacyjną i integrującą mieszkańców, a według mnie tych przymiotów nie posiadała. Zresztą tuż po objęciu swojej funkcji nie podejmowałam żadnych działań, żeby cokolwiek w tym temacie uzdrowić. Na pewno sytuację ułatwił fakt, że poprzedni redaktor zakończył współpracę. Ale nie ukrywam, że po jakimś czasie pytano mnie o „Kurier”. Wiele osób wskazywało, że ta gazeta powinna funkcjonować w jakiejś innej formule, choćby ze względu na tradycję. W końcu ukazuje się już od 35 lat.

W pewnym momencie stwierdziłam, że może dyrektywy UE (European Media Freedom Act – dyrektywy regulujące m.in. prasę samorządową – przyp. red.) przyjdą mi z pomocą, w tym sensie, że zostanie wprowadzony zakaz wydawania prasy przez samorządy. Skoro jednak mieszkańcy podnosili, że warto wydawać „Kurier”, podjęłam próbę skonsultowania tego tematu – i tak powstała ankieta, która wykazała, że społeczność raszyńska chce, żeby gazeta się ukazywała.

Pojawiłeś się Ty jako redaktor naczelny. Umówiliśmy się, że ja nie ingeruję w treść „Kuriera”, zostawiając Tobie swobodę. Wiem, że jesteś dziennikarzem z dużym doświadczeniem i porządnym warsztatem, więc będziesz umiał oprzeć się próbom narzucenia wizji czy retoryki ze strony urzędu.

Podejmując się roli redaktora, obiecałem, że nie będę epatował czytelników zdjęciami władzy na każdej stronie czasopisma. Znajomi przez to żartują, że nie mają pojęcia, jak wygląda wójt.

Do mnie też docierają sygnały, że to niezdrowy przechyl w drugą stronę. Ale ja tego tak nie odbieram. Wiem, że jeżeli zwrócę się do Ciebie z prośbą o poruszenie jakiegoś ważnego dla urzędu tematu, to albo przygotujesz odpowiedni artykuł, albo zamieścisz materiał przygotowany w urzędzie. Zresztą, pojawiały się już artykuły z ramienia urzędu.

Niektórzy radni zarzucali, że przy okazji uchwały budżetowej – obok wypowiedzi radnych, którzy głosowali

za, przeciw i się wstrzymali – zabrakło mojego stanowiska. Uważam jednak, że nie muszę odnosić się na łamach gazety do treści, które pojawiają się w przestrzeni publicznej – i nie do tego służy „Kurier Raszyński”.

Likwidacja „Kuriera Raszyńskiego” to jeden z pomysłów kampanii wyborczej, z którego zrezygnowałaś pod wpływem opinii publicznej. Co jeszcze zostało zweryfikowane przez życie?

Liczyłam na to, że chociażby programy dofinansowań, które działały wcześniej, będą nadal funkcjonować. Natomiast sytuację mamy, jaką mamy. Unia nie sypie pieniędzmi jak wcześniej. Wiele programów i dofinansowań idzie w innym kierunku – choćby z powodu powodzi, która miała miejsce na południu Polski, duży strumień pieniędzy poszedł właśnie tam. Na szczęście uruchamiane są nowe programy.

Oczywiście wiedziałam też, że pewnych tematów nie da się zrealizować, choćby kwestii ulicy Szlacheckiej, którą podnoszą mieszkańcy Dawid Bankowych. Ale to było wiadomo już przed wyborami. Nikt nie informował mieszkańców, jak jest naprawdę – że w styczniu zeszłego roku nie było dokumentów, które pozwalałyby na realizację tej inwestycji. I dofinansowanie po prostu nam przepadło.

Cała procedura związana z porozumiewaniem się z mieszkańcami musiała zostać uruchomiona od początku. Trzeba było usiąść z właścicielami, poprosić ich o wycofanie skarg, tak aby projektant mógł zrealizować cały proces uzgadniania. Obecnie praktycznie udało się zakończyć etap uzgadniania projektu z właścicielami gruntów.

Ponoć wójt zadłużyła gminę na horrendalną kwotę 14 mln zł. Mamy połowę roku. Ile z tych 14 mln już zostało wydanych?

Nic. Nie wzięliśmy ani grosza pożyczek, żadnych obligacji. Tę pozycję w budżecie bardzo zgrabnie porównałeś w „Kurierze” (1/2025, przyp. red.) do karty kredytowej bez PIN-u, bo aby faktycznie wyemitować obligacje, musi być wyrażona zgoda rady gminy.

Obligacje na 14 mln zł to pewna formuła, z której skorzystaliśmy przy konstruowaniu budżetu. To dlatego, że planując inwestycje, musimy wskazywać ich źródła finansowania. W ramach obowiązujących przepisów nie możemy – konstruując budżet na jesieni roku wcześniejszego – zakładać istnienia środków, o których na razie nie

rządowych

nie wiemy i których nie posiadamy. A środki nieustannie spływają, choćby z pozyskiwanych dotacji.

Aby budżet się domknął, musimy przed RIO (Regionalna Izba Obrachunkowa – przyp. red.) wykazać źródła finansowania. Więc wskazujemy obligacje jako potencjalne źródło, z którego gmina może, ale nie musi skorzystać. Jeżeli gmina będzie miała własne środki na ten cel, to oczywiście nie będzie korzystać z obligacji.

Fakt zapisania finansowania w uchwale budżetowej iluś tam kilometrów wodociągów i kanalizacji z obligacji nie oznacza, że z automatu emitujemy obligacje. Nie musimy tego robić i zakładam, że w ogóle nie będzie takiej potrzeby.

Czyli te straszne 14 mln zł długu to tylko kreatywna księgowość?

Absolutnie nie można tego nazwać kreatywną księgowością! Kreatywna księgowość kojarzy się bardzo pejoratywnie. Nie. To po prostu normalny sposób konstruowania budżetu gminy. Budżet gminy konstruujemy w październiku na kolejny rok. Nie wiemy, jakim wynikiem zakończy się rok w tym czasie realizowany i jaką będziemy mieć nadwyżkę budżetową oraz wolne środki.

To kto będzie miał kanalizację w tym roku? Albo gdzie przynajmniej budowa ruszy?

Sporo tego jest. Sieć wodociągową szykujemy w ulicach: Księżnej Czetwertyńskiej, Słonecznej, Rydza, Cyprysowej, Leśnych Skrzatów w Sękocinie Lesie, Baśniowej, drodze dojazdowej do ul. Warszawskiej oraz Uroczej w Jaworowej, Szczęśliwej. Kanalizację sanitarną w ulicach: Narożnej w Jaworowej, Baśniowej, drodze dojazdowej do ul. Warszawskiej, Szczęśliwej, Słowiańskiej w Raszynie, Baśniowej, Perłowej, Turkusowej i drodze dojazdowej do Warszawskiej we wsi Jaworowa, ul. Szczęśliwej i drodze dojazdowej do Drogi Hrabskiej w Falentach Nowych oraz w Al. Krakowskiej w Sękocinie Nowym. Wodociąg i kanalizację będziemy budować w ulicach: Wichrowe Wzgórze, Jaworowska i drogach dojazdowych do Jaworowskiej w Falentach Nowych, Za Olszyną w Podolszynie Nowym, Tęczowej i Tulipanowym Zakątku w Dawidach Bankowych oraz Leszczynowej w Laszczkach.

W jakim stanie jest gminna oświata? Bo wygląda na to, że mamy poważną zapaść.

Ta zapaść trwa już od dłuższego czasu. Najgorszymi

grzechami w oświacie są grzechy zaniechania – a one mają miejsce od dawna. Pamiętam, że jako aktywnie działający rodzice na przełomie lat 2017/2018 wskazywaliśmy, że będą problemy, że oświata jest nieprzemysłana, że przydałby się porządny audyt. Wówczas tłumaczono nam, że dzieci w gminie Raszyn będzie coraz mniej, bo jest niż demograficzny. Szkoła w Ładach miała zapewnić wszystkie potrzeby, a szkoła w Raszynie miała świecić pustkami. Widzimy, że tak nie jest.

Liczba mieszkańców rośnie, widać to, gdy zestawimy różne dane: liczbę zawieranych aktów notarialnych na zakup lokalu, deklaracje śmieciowe, liczbę wydawanych w urzędzie warunków zabudowy i pozwoleń na budowę w starostwie. Wiadomo było od dawna, że mieszkańców będzie coraz więcej i że nie wystarczy tych placówek oświatowych – nawet przy założeniu, że część mieszkańców Rybia i Raszyna się starzeje.

To jakie są plany inwestycji w budynki oświatowe i kiedy możemy odczuć ulgę?

W Sękocinie finalizujemy pozwolenie na budowę dziesięcioddziałowego przedszkola. Gdy je otrzymamy, możemy rozpisać przetarg i jak najszybciej wejść na plac budowy.

Jeśli chodzi o szkołę, to pracujemy nad pozyskaniem gruntów – co zresztą było w moim programie wyborczym.

Nie ukrywam, że podejmuję starania, by pozyskać grunt w Falentach, bo wszystko wskazuje na to, że to najlepsza lokalizacja na taką inwestycję. Chodzi o działkę na rogu ulic Falenckiej i Opackiego.

Mieszkańców przybywa. Kiedy pęknie oczyszczalnia ścieków? Czy grozi nam druga Czajka?

Ona już działa na granicy wydajności. To są stare instalacje i zawsze może się coś wydarzyć. Przybywa mieszkańców, ale nie pozwalamy dużym osiedlom podłączać się do oczyszczalni. W 2024 r. w uzgodnieniu z EKO-Raszyn prowadzone były prace odtworzeniowe na oczyszczalni takie jak wymiana pomp i mieszadeł pompujących oraz wymiana okablowania i układu sterowania na oczyszczalni. Mamy świadomość, że modernizacja i rozbudowa oczyszczalni to ogromne wyzwanie finansowe – cała inwestycja szacowana jest na kwotę 125 mln zł (przy rocznym budżecie gminy na poziomie 250 mln zł – przyp. red.).

125 mln zł to nie jest kwota, którą gmina może wyśpłacić z własnej kieszeni.

Oczywiście, że nie – bo nasza nadwyżka inwestycyjna wynosi ok. 18 mln. Złożyliśmy wniosek o dofinansowanie do NFOŚ. Za poprzedniej kadencji taki wniosek był już raz składany i został odrzucony ze względów formalnych. Mam nadzieję, że tym razem wniosek jest wolny od błędów i zostanie pozytywnie rozpatrzony. Wnioskujemy o kwotę 90 mln zł. Obecnie rozpisujemy przetarg zakładający realizację całej inwestycji z opcją podziału na etapy.

Kiedy zapadnie decyzja o otrzymaniu bądź odmowie dofinansowania?

Wniosekaliśmy 11 kwietnia. Teoretycznie powinien zostać rozpatrzony do końca czerwca, ale nie wierzę, że tak będzie – wydaje mi się, że możemy spodziewać się rozstrzygnięcia we wrześniu.

Czytając grupy dyskusyjne raszyńskie, można znaleźć głosy, że w urzędzie jest przerost zatrudnienia. Wcześniej był tylko jeden wicewójt, a teraz jest dwóch.

Dwóch wicewójtów bywało już w tej gminie, nawet za czasów urzędowania pana Andrzeja Zaręby. Funkcję tę pełnili wspólnie na przykład pani Marzena Lechańska i pan Mirosław Chmielewski. Ostatnimi czasy był tylko jeden wicewójt – pani Katarzyna Domska. Ja zdecydowałam się na dwóch wicewójtów i uważam, że to bardzo dobra decyzja.

A co do przerostu zatrudnienia – w tym urzędzie nie ma specjalnie możliwości zwiększenia liczby pracowników, bo tych ludzi nie ma gdzie fizycznie posadzić. Natomiast liczba spraw rośnie ogromnie z roku na rok, bo przybywa mieszkańców. Nie widać tego w meldunkach, według których mamy obecnie ponad 22 tys. mieszkańców. Ale z deklaracji śmieciowych wynika, że jest ich kilka tysięcy więcej, a zużycie wody wskazuje na ponad 40 tys. I wszyscy muszą być obsługiwani przez urząd. A gmina liczyła jeszcze niedawno 20 tys. mieszkańców.

Przyrost spraw, które są obsługiwane, jest mierzony w tysiącach, a obsługuje to stała liczba urzędników.

Notabene – wiele tematów było zaniechanych, choćby takich jak archiwizacja, która tak naprawdę nigdy nie miała miejsca. Urzędnicy toną w papierach. Cyfryzacja mogłaby usprawnić pracę urzędu.

To może czas na postawienie nowego budynku urzędu? Przy ulicy Pruszkowskiej jest nawet spory teren należący do gminy.

Wiem, że wiele osób wskazuje na potrzebę budowy nowego urzędu – nawet kilka komitetów wyborczych

miało to w programie. Faktycznie budynek urzędu nie jest zbyt okazały i na pewno nie jest najlepszą wizytówką gminy Raszyn, ale póki co są zupełnie inne priorytety i ten temat musi zejść na dalszy plan.

Czemu wójt chce odbierać grunty mieszkańcom?

Jakie grunty?

No, pod Park Krajobrazowy Utraty i Raszynki.

Ojejku! Wójt nie może odbierać żadnego gruntu. Po pierwsze, utworzenie parku krajobrazowego absolutnie nie jest w gestii gminy. To odbywa się na poziomie marszałka i tutaj Samorząd Województwa Mazowieckiego jest tym podmiotem, który podejmuje finalne decyzje.

Oczywiście rada gminy współtworzy plan ochrony, współpracuje przy realizacji dokumentów koniecznych do utworzenia parku krajobrazowego, ale utworzenie parku i określenie jego granic nie oznacza, że zmienia się status właściciela. Właścicielami pozostają te same podmioty – jak miało to miejsce w przypadku Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

To, że powstaje park krajobrazowy, nie oznacza, że jego dyrekcja może przez czyjś prywatny grunt wytyczyć jakąś ścieżkę edukacyjną, rowerową czy „spacerownik”.

Absolutnie nie. Żeby coś takiego miało miejsce, właściciel musiałby na to wyrazić zgodę. Jeżeli właściciel nie wyraża zgody, to nie – i już. Tak jak w Kampinosie – są tam domy. Ale czy przez to, że to Kampinoski Park Narodowy, ktoś może tam wejść? Nie może. To jest własność prywatna i tyle. A tam jest park narodowy. W naszej gminie mówiono o utworzeniu parku krajobrazowego – a to jest zupełnie inny zakres ochrony.

To po co nam ten park?

No właśnie. Mieszkańcy, a zwłaszcza radni, nie chcieli zrozumieć, bo po co, nie próbowali w jakikolwiek sposób konsultować tego tematu.

Park przydałby nam się chociażby po to, żeby łatwiej zarządzać tym cennym przyrodniczo obszarem – dlatego, że posiada swoje służby, struktury, które mogłyby chociażby chronić nasz rezerwat. Park krajobrazowy posiada też budżet. Może pozyskiwać dofinansowania.

I tak naprawdę może porozumiewać się z właścicielami nieruchomości – jeżeli byliby zainteresowani – żeby np. wykupić lub wydzierżawić jakąś nieruchomość. Może na koszt parku uporządkować teren albo zapłacić za jakąś instalację.

Ale ten budżet skąd się bierze?

Z budżetu samorządu województwa. Park to świetny sposób na przyciągnięcie do gminy dodatkowych funduszy na ochronę przyrody.

A da się zrobić coś z paleniem śmieciami w piecach?

Wydaje mi się, że jest spora poprawa. Świadomość mieszkańców jest coraz większa. My jako gmina regularnie kontrolujemy paleniska. Nie chcę walczyć z zanieczyszczeniami jedynie karami dla właścicieli posesji, choć takie postępowania się toczą i wcale nie jest ich mało. Raczej liczyłabym na edukację – i uważam, że jest spory progres.

W tym roku korzystaliśmy z dronów, które sprawdzały jakość powietrza. Ale nie – jak nam zarzucano – że dzieje się to w godzinach pracy, co byłoby bez sensu, lecz również wieczorami i w weekendy. Były to akcje z zaskoczenia, choć w pewnym momencie jeden z mieszkańców, zobaczywszy w aplikacji dla pilotów aktywność dronów, pochwalił urząd na forum internetowym – miało być dyskretnie, a wyszło publicznie.

Dostajemy też sygnały od mieszkańców z informacjami, gdzie śmieci są spalane – i kontrolujemy takie miejsca.

Czy mamy jakiś cień szansy na urbanistyczne uporządkowanie gminy?

Taką szansę daje plan ogólny, nad którym intensywnie pracujemy. Ustawodawca przedłużył termin wprowadzenia planów do czerwca 2026 r. Teraz aktualizujemy strategię rozwoju gminy, która była przygotowana na lata 2022–2030. Ten dokument określa strefy planistyczne i to, jak gmina ma wyglądać, jak ją sobie wyobrażamy. Zakończyła się też ankieta wśród mieszkańców na ten temat.

Co z programu wyborczego uda się zrealizować już teraz, w tej kadencji?

Cały czas wierzę, że budowa nowej szkoły zostanie zapoczątkowana – przynajmniej w zakresie pozyskania gruntu. Powinno też udać się z budową nowego przedszkola. Będziemy też intensywnie modernizować drogi. Musimy przystąpić do modernizacji oczyszczalni.

Bardzo zależy mi na większej aktywizacji naszej społeczności lokalnej. Chciałabym, żeby powstało więcej stowarzyszeń i grup lokalnych, które chcą coś robić dla wspólnoty. Mamy Centrum Kultury, mamy Austerię – więc jest gdzie działać.

Po roku pracy widzę, że było za mało działań w ramach współpracy z NGO-sami. Gmina nie prowadzi programów tak aktywnie, jak inne samorządy – chodzi o programy grantowe dla takich organizacji. To z pewnością paraliżowało aktywność społeczną. Bo jeśli te grupy nie mają możliwości pozyskania funduszy na zadania publiczne, to ta aktywność po prostu nie funkcjonuje. Strumień pieniędzy na współpracę z organizacjami pozarządowymi od wielu lat płynie tak samo, powtarzalnie – i przez to ta aktywizacja się nie dzieje.

To kiedy organizacje mają się zgłaszać po pieniądze do urzędu? Wiadomo, że urząd funkcjonuje od budżetu do budżetu.

Po tym roku widzę, że będę chciała przeformułować program współpracy z organizacjami pozarządowymi. Będziemy nad tym pracować przez wakacje, tak aby we wrześniu już rozmawiać o konkretnych rozwiązaniach. Później umieścimy konkretne kwoty w projekcie budżetu i jeżeli radni zatwierdzą taką pulę, to na zadania wskazane w tym programie będziemy ogłaszać konkursy na początku przyszłego roku.

Chciałabym, żeby powstało więcej stowarzyszeń i grup lokalnych, które chcą coś robić dla wspólnoty. Mamy Centrum Kultury, mamy Austerię – więc jest gdzie działać.

Raport o stanie gminy

Koniec maja w każdej gminie oznacza przedstawienie dokumentu, który w zamyśle ustawodawców miał dawać mieszkańcom wgląd w stan gminy. Prawo przewiduje debatę władz samorządowych z mieszkańcami na temat stanu gminy.

Władze wszystkich gmin w Polsce, w których w 2024 r. doszło do zmiany wójta i składu rady gminy, są w dość nietypowej sytuacji. Z mocy prawa muszą przygotować dokument zwany „Raportem o stanie gminy”. Nad dokumentem, który z założenia podsumowuje funkcjonowanie całej jednostki samorządu terytorialnego w 2024 r., odbędzie się dyskusja, która poprzedza udzielenie wotum zaufania wójtowi gminy. Sęk w tym, że po wyborach 2024 r. nowe rady i nowi wójtowie pojawili się w urzędach w połowie roku. Raport, który teraz stanowi przyczynek do dyskusji w trakcie sesji, obejmuje raptem pół roku sprawowania władzy. To i tak nieźle, bowiem w zeszłym roku wójtowie przedstawiali raporty o stanie gminy w dużej mierze przygotowane przez swoich poprzedników za rok, kiedy jeszcze nie sprawowali urzędu. W Raszynie też tak było. W wielu miejscach rady też miały zagwozdkę, co zrobić z głosowaniem nad wotum zaufania. Z jednej strony stanowiło ono ocenę poprzedniego włodarza, a z drugiej strony wynik głosowania „szedł na konto” nowego wójta czy burmistrza.

DYSKUSJA NAD RAPORTEM

Co do zasady, przewodniczący rady gminy w czasie sesji jawnej (czyli praktycznie każdej) może udzielić głosu dowolnej osobie, również mieszkańcom obecnym na obradach. Jeśli jednak z jakiegoś powodu przewodniczący

chce udzielać głosu, to nie ma sposobu, żeby go do tego zmusić. Jednak sesja, na której jest prezentowany „Raport”, rządzi się innymi prawami. Ustawodawca zagwarantował możliwość wypowiedzenia się przynajmniej 15 osobom, które najpóźniej w dniu poprzedzającym sesję zgłoszą do biura rady gminy chęć zabra-

odpowiednio wcześniej (w pierwszej trzystce chętnych), mamy gwarancję, że głos zostanie nam udzielony. Trudno powiedzieć, ile osób będzie chętnych do zabrania głosu. Jeśli wielu mieszkańców będzie chciało zabrać głos w dyskusji, można liczyć się z tym, że rada uchwali limit czasu na wypowiedź, warto więc

zawczasu przygotować się na taką ewentualność.

Aby zapisać się do debaty nad „Raportem o stanie gminy”, wystarczy wypełnić formularz elektroniczny pod adresem: link.raszyn.pl/debata

DYSKUSJA O RAPORCIE 12 CZERWCA W AUSTERII

WOTUM ZAUFANIA I ABSOLUTORIUM

Na sesji 12 czerwca odbędzie się dwa głosowania radnych. Zaraz po debacie na temat stanu gminy (która może być bardzo długa) odbędzie się

głosowanie o wotum zaufania dla wójta. Co do zasady, ocenia ono całokształt działalności wójta – nie tylko kwestie finansowe, ale też politykę społeczną, edukacyjną, ochronę środowiska itp. Jeśli dwa razy z rzędu wójt nie otrzyma wotum zaufania, to rada może przegłosować wniosek o referendum o odwołanie wójta.

Drugim głosowaniem jest absolutorium – tutaj oceniane jest tylko i wyłącznie wykonanie budżetu, i to jedynie formalnie. Nikt nie dyskutuje, czy jakiś wydatek był uzasadniony, tylko rada sprawdza, czy budżet został zrealizowany zgodnie z prawem. Pomocą dla radnych jest zawsze opinia Regionalnej Izby Obrachunkowej

głosowanie o wotum zaufania dla wójta. Co do zasady, ocenia ono całokształt działalności wójta – nie tylko kwestie finansowe, ale też politykę społeczną, edukacyjną, ochronę środowiska itp. Jeśli dwa razy z rzędu wójt nie otrzyma wotum zaufania, to rada może przegłosować wniosek o referendum o odwołanie wójta. Drugim głosowaniem jest absolutorium – tutaj oceniane jest tylko i wyłącznie wykonanie budżetu, i to jedynie formalnie. Nikt nie dyskutuje, czy jakiś wydatek był uzasadniony, tylko rada sprawdza, czy budżet został zrealizowany zgodnie z prawem. Pomocą dla radnych jest zawsze opinia Regionalnej Izby Obrachunkowej

(RIO). Jeśli wójt zdaniem rady naruszy dyscyplinę finansów publicznych, rada ma prawo nie udzielić absolutorium i wówczas również może przegłosować wniosek o odwołanie wójta.

Warto dodać, że wynik głosowania w sprawie wotum zaufania jest jednoznaczny: głosowanie za wotum zaufania oznacza podjęcie uchwały o udzieleniu wotum, a głosowanie przeciw wotum jest jednoznaczne z podjęciem uchwały o braku wotum zaufania. Brzmi jak masło maślane, ale łatwo to zrozumieć, porównując sytuację z absolutorium dla wójta.

Niepodjęcie uchwały o udzieleniu absolutorium (czyli m.in. głosowanie przeciw) nie jest jednoznaczne z uchwałą o nieudzieleniu absolutorium. I analogicznie niepodjęcie uchwały o nieudzieleniu absolutorium nie oznacza udzielenia absolutorium. Rada musi się zadeklarować jednoznaczną uchwałą, która później jest oceniana przez RIO.

Po nieudzieleniu wotum zaufania rada musi poczekać przynajmniej dwa tygodnie (zapewne – w zamyśle ustawodawcy – by ochłonąć) z głosowaniem wniosku o referendum. Po tym czasie może głosować za przeprowadzeniem referendum w sprawie odwołania wójta, ale nie musi.

Warto wiedzieć, że referenda po dwukrotnym braku wotum zaufania i po braku absolutorium są nierówne, bowiem w przypadku tego pierwszego ważne referendum, w którym mieszkańcy zgłoszą przeciwko odwołaniu wójta, oznacza rozwiązanie rady gminy.

Referendum po nieudzieleniu absolutorium jest dla rady bezpieczniejsze, bo nie pociąga za sobą takich skutków. Ale jest też znacznie trudniejsze do przegłosowania i zrealizowania, bowiem taka uchwała jest bardzo wnikliwie sprawdzana. By nie została uchylona przez organy nadzorcze (co już się w tej kadencji przytrafiło), muszą zejść szczególne okoliczności, takie jak np. rażące naruszenie prawa, niewykonanie budżetu

czy jakieś poważne nieprawidłowości w gospodarowaniu mieniem gminy. Rada musi też zapoznać się z opinią RIO do sprawozdania z wykonania budżetu, a gdy komisja rewizyjna zaopiniuje o nieudzieleniu absolutorium – również z opinią RIO o wniosku komisji.

To ważne, bo w tym roku komisja rewizyjna faktycznie zaopiniowała, by nie udzielać absolutorium wójtowi (w zeszłym roku opiniowała o udzieleniu absolutorium). Ale ten wniosek komisji został negatywnie zaopiniowany przez RIO. W opinii możemy przeczytać, że: „Absolutorium jest zatem udzielane z tytułu rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu i jako instytucja stricte prawa finansowego nie może służyć ocenie działalności wójta na innych płaszczyznach” (więcej na ten temat można przeczytać na link.raszyn.pl/rio1).

MIEDZY WIERSZAMI RAPORTU

W raporcie można znaleźć wiele ciekawych informacji na temat gminy, a wnikliwe poszukiwania pozwalają znaleźć również niespójności. Na przykład według danych z Eko Raszyn mieszkańcy naszej gminy zużyli 1,31 mln m³ wody. W przeliczeniu na jednego (oficjalnego) mieszkańca daje to 55 m³ wody na osobę. Dużo. Dużo za dużo, bowiem średnie zużycie wody na osobę według GUS to 38 m³ rocznie. Podobnie jest z danymi o śmieciach. Rocznie zbieramy w gminie 14,9 tys. ton odpadów komunalnych, co daje około 630 kg rocznie na mieszkańca. Średnia dla województwa mazowieckiego to 371 kg.

Czy oznacza to, że mieszkańcy gminy Raszyn piją i śmiecą więcej niż przeciętny mieszkaniec Mazowsza, czy może gdzieś jest luka w danych? Ilość wody i odpadów komunalnych to twarde dane, z tym trudno polemizować, bo mamy przecież liczniki wody i wagi w śmieciarkach. Bardziej prawdopodobne, że liczba mieszkańców jest zaniżona od 40

do 70 procent.

Nie jest to dziwne, władze gminy zdają sobie z tego sprawę (patrz wywiad z wójtem Bogumiłą Stępińską Gniadek na str. 8). Od wielu lat nie ma obowiązku meldowania mieszkańców, również nie wszyscy też rejestrują się do wyborów. Dopóki mieszkaniac sam się nie zadeklaruje nie ma sposobu, żeby ująć go w oficjalnych statystykach. Co gorsza o ile z punktu widzenia mieszkańca obojętne, lub prawie obojętne jest gdzie zadeklarował rezydencję podatkową, o tyle z punktu widzenia gminy jest to bardzo ważne. Wyobraźmy sobie, że przychody gminy z tytułu PIT rosną o 40 albo 70 procent – to byłby niewyobrażalny zastrzyk finansowy. Nawet bardziej realny wzrost o 20 procet (połowę "brakujących dusz") to lekko licząc 14 milionów złotych – blisko połowa rocznych wydatków inwestycyjnych z 2024 roku! Za tyle można wybudować ponad 20 kilometrów sieci wodociągowej, wyremontować 5 ulic albo zbudować przedszkole.

Pomarzyć warto. Jednym z mechanizmów zachęcania mieszkańców do zgłaszania rezydencji podatkowej jest Karta Mieszkańca. W 2024 r. wydano ich 601 sztuk, o 28% więcej niż w roku poprzednim. Warto zwrócić uwagę na korelację z liczbą nowych mieszkańców, która wzrosła o 622 osoby, przy czym nie wynika ona z przyrostu naturalnego, który – jak w całej Polsce – również w Raszynie jest ujemny.

Zachęcam do studiowania raportu dostępnego w urzędzie, w bibliotekach i pod adresem: link.raszyn.pl/raport24 oraz do zgłaszania się na debatę.

Marcin Bójko

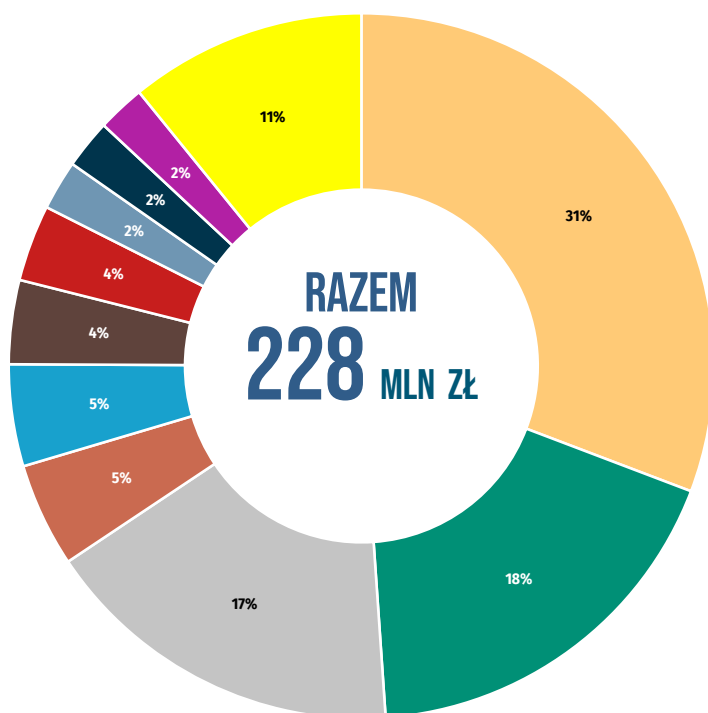
Raport

Zgłoszenie do debaty

BUDŻET – DOCHODY

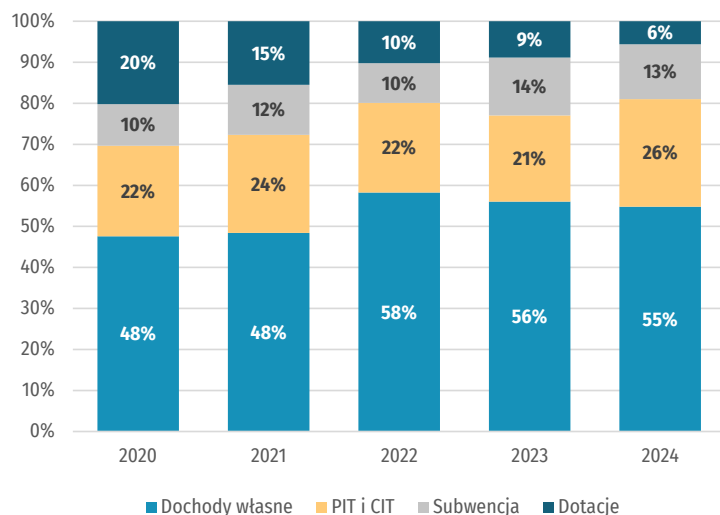
ŹRÓDŁA DOCHODÓW GMINY RASZYN W 2024 R.

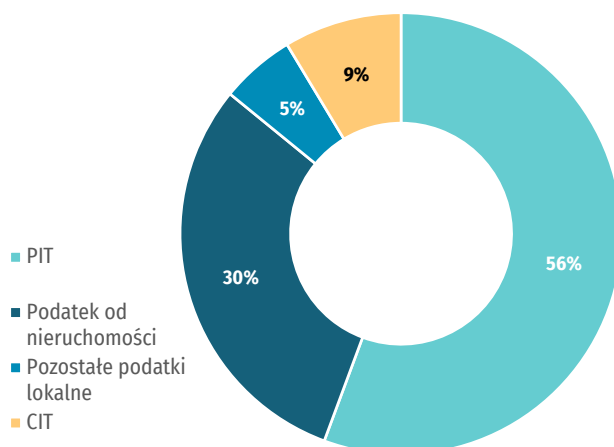
- Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych
- Subwencje ogólne z budżetu państwa
- Wpływy z podatku od nieruchomości
- Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych
- Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw
- Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami
- Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych
- Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze
- Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych
- Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)
- Pozostałe dochody

W 2024 r. najistotniejszym źródłem dochodów były wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), które wyniosły ponad 70,2 mln zł. Stanowiły one 30,8% wszystkich dochodów. Drugim co do wysokości dochodem były wpływy z subwencji ogólnej, które wyniosły ponad 41,3 mln zł, co stanowiło 18,1% wszystkich dochodów. Wpływy z podatku od nieruchomości były trzecim co do wielkości źródłem dochodów i w całej strukturze budżetu stanowiły 16,7% dochodów ogółem. Dochody te uzyskano w kwocie blisko 38,2 mln zł i tym samym były najistotniejszym źródłem dochodów własnych w 2024 r. Trzy najistotniejsze pozycje po stronie dochodowej budżetu gminy składały się łącznie na 65,6% wszystkich dochodów. Wśród dochodów własnych, oprócz wpływów z podatku od nieruchomości, istotne były również wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw (ponad 10,6 mln zł).

Struktura dochodów gminy Raszyn 2024 r.

STRUKTURA PRZYCHODÓW PODATKOWYCH

BUDŻET – WYDATKI

WYDATKI OGÓŁEM 2024 R.

218 257 464 zł

-0,07%

do roku 2023

WYDATKI NA JEDNEGO MIESZKAŃCA 2024 R.

9 229 zł

-2,57%

do roku 2023

Więcej o budżecie
link.raszyn.pl/r24budzet

7 903 zł

wydatki bieżące
na mieszkańca

Wartość wskazuje na poziom
 środków jaki przeznaczano
 na realizację zadań bieżących
 jednostki.

1 326 zł

wydatki majątkowe na
mieszkańca

Wartość wskazuje na poziom
 środków jaki przeznaczano
 na realizację zadań bieżących
 jednostki.

24 961 417 zł

środki własne
na inwestycje

Wartość nadwyżki operacyjnej
 pomniejszona o spłatę długu.
 Wskazuje na zdolność do realizacji
 inwestycji bez pozyskiwania
 finansowania zewnętrznego.

4 499 969 zł

wydatki zrealizowane
z dofinansowaniem

Wartość wydatków zrealizowanych
 z udziałem środków zewnętrznych.
 Świadczy o aktywności JST w zakresie
 pozyskiwania zewnętrznych źródeł
 finansowania.

W 2024 r. Gmina Raszyn najwięcej środków przeznaczała na realizację zadań z zakresu oświaty i wychowania. Łącznie z wydatkami na edukacyjną opiekę wychowawczą, obszar ten pochłonął ponad 89,2 mln zł, co stanowiło 40,9% całego budżetu. Obecność wydatków oświatowych na pierwszym miejscu w strukturze wydatków gminy wpisuje się w standardowy obraz tej części budżetu większości gmin i miast w Polsce. Drugim co do wielkości kierunkiem wydatków były zadania z zakresu transportu i łączności, które wyniosły łącznie ponad 23,5 mln zł i stanowiły 10,8% wszystkich wydatków. Utrzymanie aparatu administracyjnego w 2024 r. kosztowało ponad 21,8 mln zł, co stanowiło 10,0% wydatków budżetowych. Z kolei wydatki z obszaru pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pozostałych zadań z zakresu polityki społecznej wiązały się w głównej mierze z wypłatą zasiłków i świadczeń społecznych, funkcjonowaniem ośrodka pomocy społecznej i dopłatą do kosztów ponoszonych z tytułu pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. Wydatki na łącznie trzy działy związane z polityką społeczną (855 – Rodzina, 852 – Pomoc społeczna, 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej) zrealizowano na poziomie ponad 19,7 mln zł, tj. 9,0% budżetu. Na realizację zadań w obszarze gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, które stanowiły 8,5% budżetu wydatkowego wydatkowano ponad 18,5 mln zł.

BUDŻET – ZADŁUŻENIE

KWOTA ZADŁUŻENIA GMINY W 2024 R.

30 429 905 zł

-9,27%
do roku 2023

ZADŁUŻENIE NA MIESZKAŃCA W 2024 R.

1 287 zł

-11,49%
do roku 2023

9 819 381 zł

Wynik budżetu
ogółemOkreśla nominalną różnicę
pomiędzy wysokością
uzyskanych dochodów
i zrealizowanych wydatków.

28 961 417 zł

Wynik budżetu
bieżącegoWartość wskazuje na zdolność
do realizacji inwestycji i spłaty
zobowiązań bez pozyskiwania
finansowania zewnętrznego.

13,34%

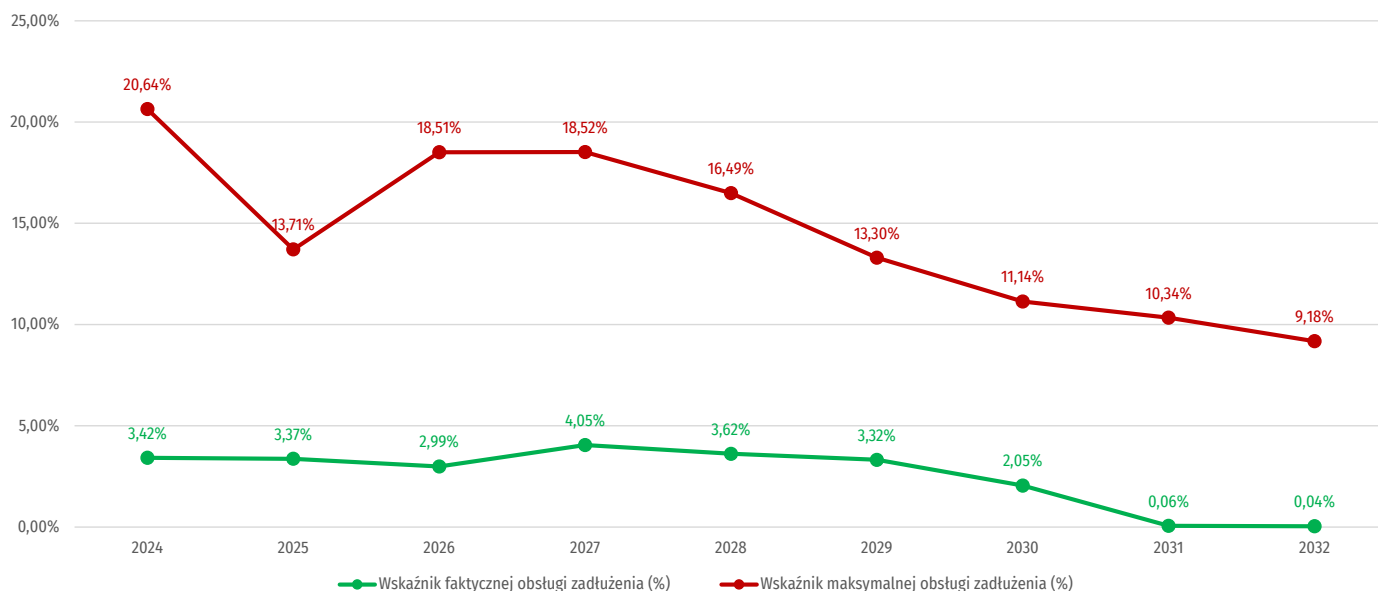
Środki własne
na inwestycjeWartość wskazuje na udział kwoty
długu w dochodach budżetowych.

76 034 zł

Koszt obsługi
długuWartość wydatków na zapłatę
odsetek od każdego 1 mln
zaciągniętych kredytów, pożyczek
oraz emisji obligacji.

Zadłużenie Gminy Raszyn na koniec 2024 r. wyniosło niewiele ponad 30,4 mln zł. W stosunku do roku poprzedniego kwota zadłużenia gminy zmniejszyła się o ponad 3,1 mln zł. Relacja długu do dochodów ogółem ukształtowała się na bardzo niskim poziomie i wyniosła 13,34%. Wygenerowana w 2024 r. nadwyżka operacyjna w połączeniu z niską relacją długu do dochodów pozwala stwierdzić, że zapewnione zostało bezpieczeństwo finansowe, również w zakresie spełnienia ustawowej relacji zadłużenia, o której mowa w art. 242-244 ustawy o finansach publicznych.

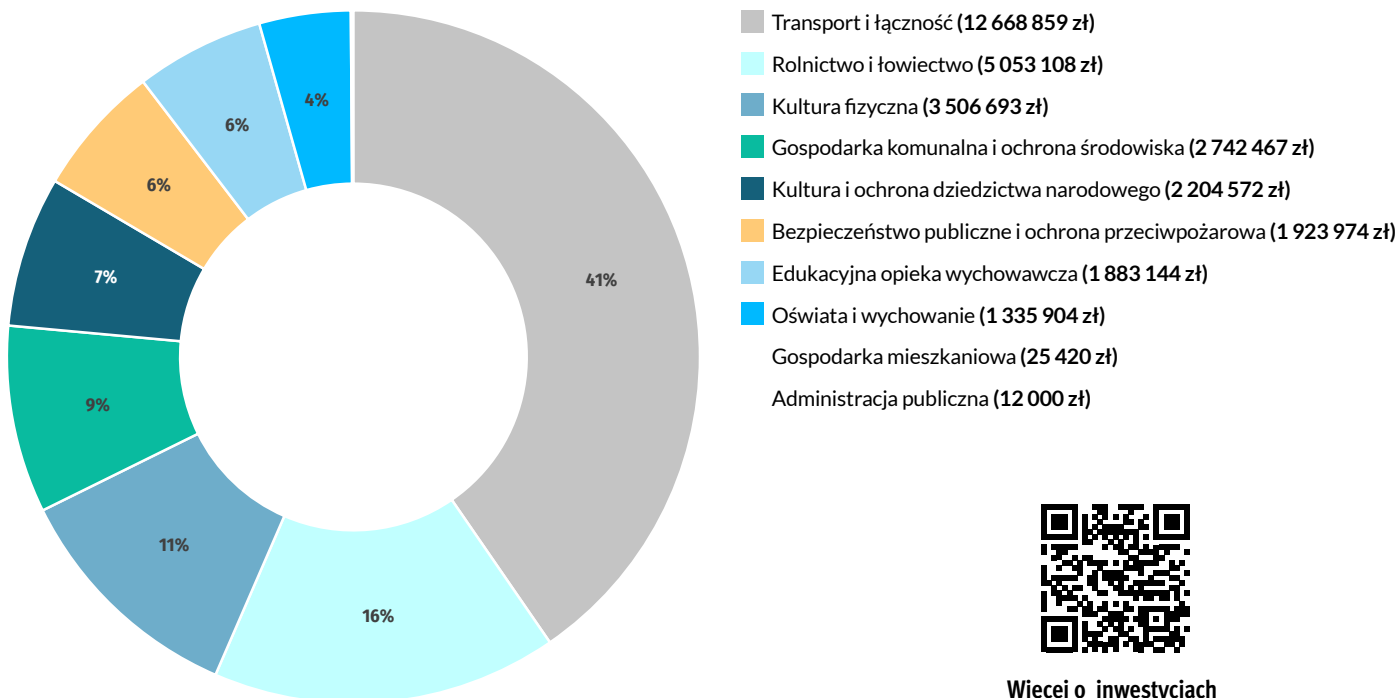
Kształt Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Raszyn według ostatniej zmiany podjętej w 2024 r.

INWESTYCJE

WARTOŚĆ ZREALIZOWANYCH WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH W 2024 R.

31 356 144 zł

Więcej o inwestycjach
link.raszyn.pl/r24inwestycje

INWESTYCJE DROGOWE ZAKOŃCZONE W 2024 R.

L.p.	Nazwa zadania	Koszt inwestycji brutto	Długość drogi [m]
1	ul. Majowa we wsi Wypędy, gm. Raszyn	1 939 000,00 zł	300,00
2	ul. Aksamitna w m. Rybie	2 502 393,18 zł	397,63
3	ul. Mała w m. Rybie	2 916 077,60 zł	570,00
4	ul. Stawowa i sięgacz w m. Nowe Grocholice	1 982 643,12 zł	319,84
5	ul. Dzika w m. Nowe Grocholice	436 059,60 zł	89,95
6	ul. Mikołaja Reja w m. Sękocin Nowy	1 359 150,00 zł	310,00
7	ul. Wiejska w m. Nowe Grocholice	485 000,00 zł	103,00
8	Sięgacz ul. Wspólnej w m. Janki	510 864,59 zł	173,11
9	Chodnik w ul. Waryńskiego w m. Nowe Grocholice	241 113,00 zł	159,90
10	Remont ul. Godebskiego w m. Raszyn	1 820 400,00 zł	557,00

WYBRANE INWESTYCJE DROGOWE W GMINIE RASZYN W 2024 R.

ul. Majowa, Wypędy

ul. Mikołaja Reja, Sękocin Nowy

ul. Stawowa, Nowe Grocholice

ul. Aksamitna, Rybie

Nazwa	Koszt inwestycji brutto	Długość drogi [m]
Drogi przebudowane/ zmodernizowane	9 143 120,72 zł	1452,74
Drogi wybudowane	4 808 467,37 zł	970,69

MODERNIZACJA KOMPLEKSU SPORTOWEGO „MOJE BOISKO – ORLIK 2012” PRZY UL. PRUSZKOWSKIEJ W RASZYNIE

Przedmiotem zamówienia była modernizacja kompleksu sportowego Moje Boisko - ORLIK w Raszynie.

Umowa nr 272.17.IR.2024 z dnia 3.09.2024 r.,

Wykonawca: „ANSBUD” Aneta Strzelczyk z siedzibą w Grabów nad Pilicą

Termin zakończenia robót: 05.12.2024 r. Odebrano w dniu 17.12.2024 r.

Wartość realizacji inwestycji: 774 900,00 zł brutto.

Dofinansowane w kwocie **387 450,00 zł** ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach programu modernizacji kompleksów sportowych „Moje Boisko – Orlik 2012” przyznanych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki

MODERNIZACJA SKATEPARKU PRZY UL. SZKOLNEJ W RASZYNIE

Bardzo intensywna eksploatacja skateparku wymusiła modernizację. W 2024 r. gmina zrealizowała pierwszy etap inwestycji. Rozebrano stare urządzenia i nawierzchnię, wykonano nową, zamontowano część urządzeń i wykonano chodniki i dojścia na terenie skateparku.

Umowa na realizację zadania: nr RFZ.272.24.2024 z dnia 19.08.2024 r.

Wykonawca: skateparki.pl Paweł Glyda.

Termin realizacji: 27.09.2024 r.

Wartość umowy: 620 005,08 zł, dofinansowanie w kwocie **338 112 zł** ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020.

ADAPTACJA BUDYNKÓW AUSTERII NA CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNO KULTURALNEJ – ETAP 2

9 marca 2022 r. Gmina Raszyn zawarła umowę z Przedsiębiorstwem Usługowo-Produkcyjnym TELKA Sp. z o.o. Ruszyła odbudowa dalszej części kompleksu Austerii. Rewitalizowane budynki dawnych kramów, wozowni i poczty, zyskały nowe funkcje i odnowiony wygląd. Będą one pełniły funkcję Centrum Seniora, które stawia sobie za cel aktywizację fizyczną, jak i intelektualną, poprzez rozwój zainteresowań również przy użyciu wizualizacji multimedialnej.

W 2024 r. zakończono wszystkie roboty budowlane i prace konserwatorskie. Dnia 29.02.2024 r. przeprowadzony został **odbiór końcowy** przedmiotu umowy bez uwag.

Inwestycja została zrealizowana dzięki środkom pochodzącym z Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz środkom Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Rewitalizacja kompleksu Austerii w Raszynie w zakresie remontu nawierzchni chodnika (część 1) wzdłuż wschodniej strony zespołu budynków Austerii

W ramach remontu wykonano wymianę nawierzchni chodnika z kostki granitowej łupanej, zlikwidowano zatokę bitumiczną, w miejsce której wykonano tereny zielone z nasadzeniami, wykonano wygradzenia słupkami oraz zamontowano niezbędne oznakowanie pionowe.

ROZPOCZĘCIE BUDOWY ŚWIETLICY W NOWYCH GROCHOLICACH

W marcu 2024 r. rozpoczęła się budowa świetlicy przy ul. Robotniczej 8 w Nowych Grocholicach. Obiekt będzie miejscem spotkań mieszkańców sołectwa, organizacji zebrań wiejskich, posiedzeń rady sołectkiej, spotkań członków organizacji i kół działających na terenie sołectwa oraz organizacji uroczystości i imprez okolicznościowych, kulturalnych i rozrywkowych dla mieszkańców. Do końca roku osiągnięto wysoki stan zaawansowania realizacji inwestycji, do wykonania pozostały prace wykończeniowe oraz zagospodarowanie terenu.

Wartość inwestycji: 3 148 709,44 zł

Dofinansowane w kwocie **2 000 000,00 zł** ze środków Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład

BUDOWA BUDYNKU SOCJALNO-KOMUNALNEGO W PODOLSZYNIE NOWY

W czerwcu 2022 r. Przedsiębiorstwo Budowlano-Handlowe IZOLBUD Sp. z o.o. rozpoczęło budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego. Budynek 3-kondygnacyjny bez podpiwniczenia, przy czym ostatnia kondygnacja stanowi poddasze użytkowe. W budynku zaprojektowano 30 mieszkań: parter 8 mieszkań, piętro 11 mieszkań, poddasze 11 mieszkań. Budynek składa się z trzech klatek, każda wyposażona w dźwig osobowy.

W 2024 r. zakończono wszystkie roboty budowlane. W dniu 31.01.2024 r. przeprowadzony został odbiór końcowy obiektu. Protokół odbioru spisany bez uwag.

Inwestycja została zrealizowana dzięki środkom pochodzącym z Banku Gospodarstwa Krajowego. Kwota przyznanego dofinansowania na lata 2022-2024 - **7.650.259,37 zł**.

Więcej o inwestycjach
link.raszyn.pl/r24inwestycje

DEMOGRAFIA

LICZBA MIESZKAŃCÓW
NA KONIEC 2024 R.

23 650

+2,56% (według danych meldunkowych)

1263

zameldowania
na pobyt stały

641

wymeldowania
pobytu stałego

186

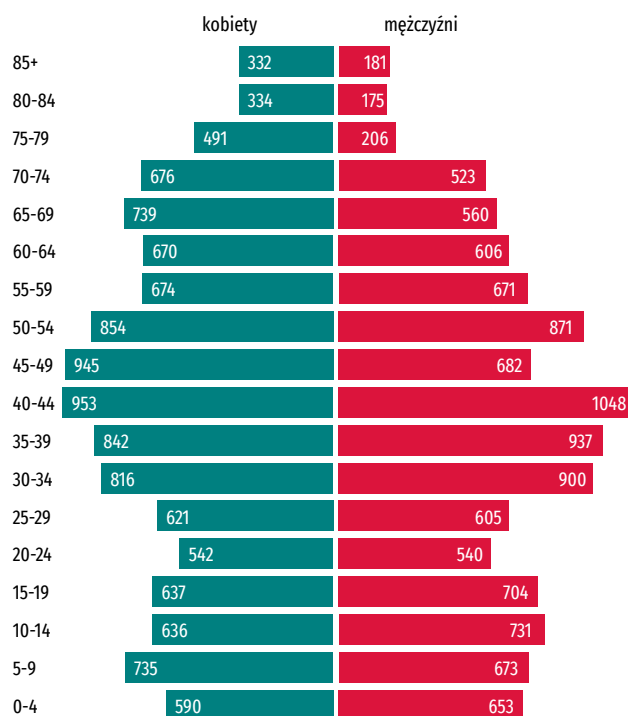
liczba urodzeń

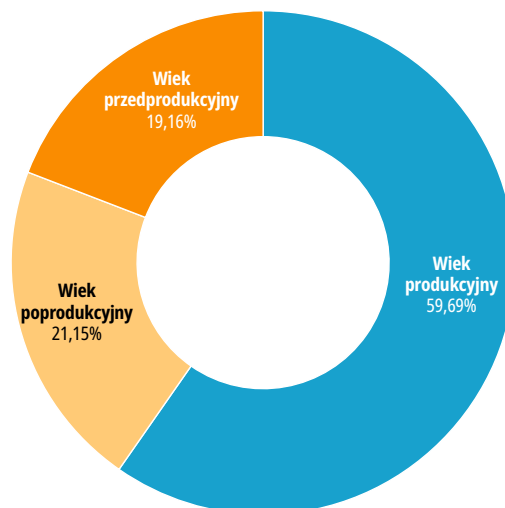
214

liczba zgonów

PIRAMIDA WIEKU MIESZKAŃCÓW GMINY RASZYN

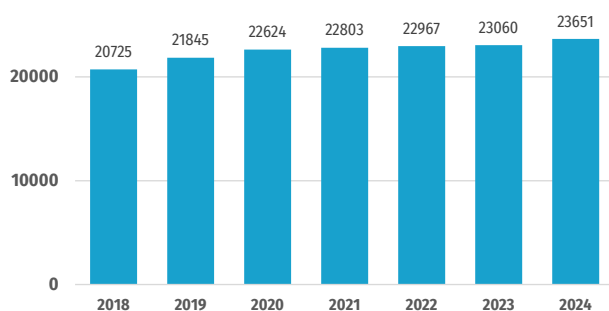

MIESZKAŃCY WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU

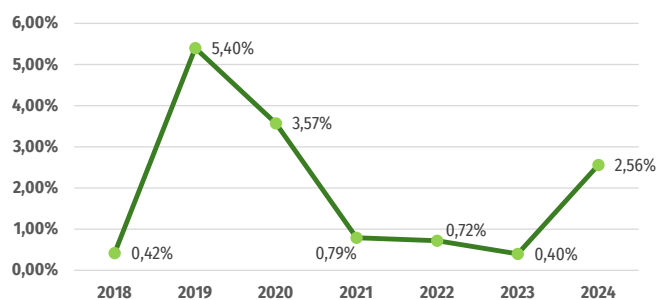

W 2024 r. liczba ludności w Gminie Raszyn wyniosła **23 651** i wzrosła o 2,56% w stosunku do roku poprzedniego. Liczba mieszanek wyniosła **12 002**, a mieszkańców **11 649**. Liczba urodzeń była mniejsza niż liczba zgonów. Dwukrotnie przeważała liczba zameldowań nad wymeldowaniami. Nadano **685** nowych numerów PESEL ze statusem UKR oraz **1 994** numerów PESEL na odrębnych przepisach.

LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY RASZYN W LATACH 2018-2024

DYNAMIKA ZMIANY LICZBY MIESZKAŃCÓW (%)

INFRASTRUKTURA I GOSPODARKA KOMUNALNA

1 317 800 m³

sprzedanej wody
pitnej dla mieszkańców

3,27 km

nowej sieci wodociągowej

298 szt.

odebrane przyłącza wodociągowe

1 354 900 m³

odebranych ścieków

5,21 km

nowej sieci kanalizacyjnej

320 szt.

odebranych przyłączy kanalizacyjnych

GOSPODARKA ODPADAMI W 2024 R.

14913,60

łączna masa odebranych
odpadów komunalnych
od mieszkańców (tony)

0,63

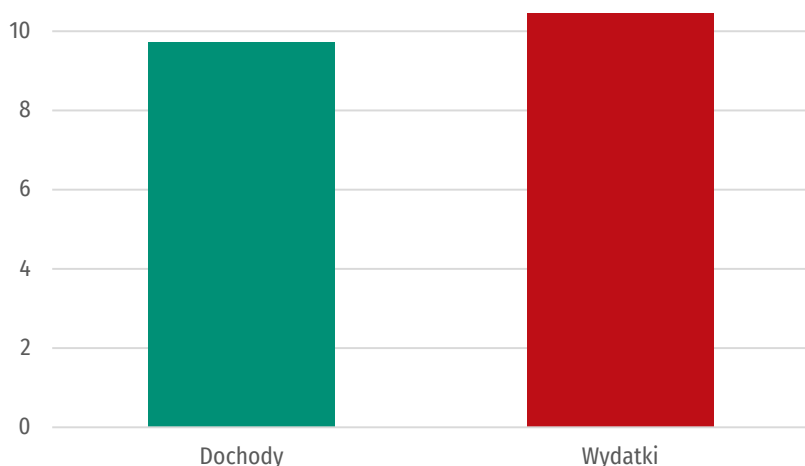
średnia masa odpadów odebranych
od jednego mieszkańca (w tonach)

7313,88

odebrane odpady komunalne
niesegregowane (tony)

BILANSOWANIE SYSTEMU W 2024 R.

W 2024 r. system gospodarki odpadami **nie zbilansował się**. Gmina uzyskała wpływy związane z gospodarowaniem odpadami w wysokości 9 726 899 zł, poniosła wydatki w wysokości 10 442 965 zł. Luka finansowa w 2024 r. wyniosła 716 066 zł.

Więcej o infrastrukturze i gospodarce komunalnej
link.raszyn.pl/r24igk

OŚWIATA – PODSTAWOWE PARAMETRY

1227

liczba dzieci objętych
nauczaniem przedszkolnym

119,30%

współczynnik skolaryzacji
przedszkolnej
(średnia 3-letnia)

21,75

średnia liczebność
oddziałów w szkołach
podstawowych

2,64

średnia liczba etatów
nauczycielskich na oddział
w szkołach podstawowych

2135

liczba dzieci w szkołach
podstawowych

92,6%

współczynnik skolaryzacji
w szkołach podstawowych
(średnia 3 letnia)

8,23

liczba uczniów na etat
nauczycielski w szkołach
podstawowych

Więcej o oświacie
link.raszyn.pl/r24oswiata

STRUKTURA SZKÓŁ I PRZEDSZKOLI

Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów/wychowanków	Średnia liczebność oddziałów	Etaty nauczycieli
Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 „Pod Topolą”	4	89	22,25	23,72
Przedszkole nr 2 „W Stumilowym Lesie”	7	167	23,86	21,87
Przedszkole nr 3 „Wyspa Skarbów” w Raszynie	9	217	24,11	25,75
Przedszkole w Sękocinie	2	34	17,00	5,01
Bajkowe Przedszkole w Ładach	8	199	24,88	24,52
Przedszkole w Falentach	3	73	24,33	8,37
RAZEM PRZEDSZKOLA	34	779	22,91	109,25
Szkoła Podstawowa im. Księcia Józefa Poniatowskiego w Ładach	27	581	21,52	70,80
Szkoła Podstawowa im. Cypriana Godebskiego w Raszynie	55	1208	21,96	149,76
Szkoła Podstawowa im. Włodzimierza Potockiego w Sękocinie	19	408	21,47	46,32
RAZEM SZKOŁY PODSTAWOWE	101	2197	21,75	266,88
OGÓŁEM	135	2976	22,04	376,12

WYDATKI JEDNOSTEK POMOCNICZYCH W RAMACH BUDŻETU GMINY W 2024 R.

1 108 405 zł

Po podziale w maju 2024 roku sołectwa Dawidy Bankowe na dwa sołectwa Dawidy Bankowe I i Dawidy Bankowe II w Gminie Raszyn funkcjonują 23 jednostki pomocnicze - sołectwa. W czerwcu i lipcu odbyły się wybory na sołtysów i rad sołeckich. W niektórych sołectwach w wyniku wyborów zmieniła się osoba sołtysa. Współpraca z organami jednostek pomocniczych Gminy w 2024 r. odbywała się na bieżąco.

Sołectwo	Sołtys	Plan wydatków	Wykonanie	Stopień realizacji
Dawidy	Brygida Kozerska/Dorota Bień	44 200,00 zł	43 342,98 zł	98,06%
Dawidy Bankowe	Bogumiła Stachurska	76 471,20 zł	24 842,38 zł	32,49%
Po podziale Dawidów Bankowych:				
Dawidy Bankowe I	Hanna Szeliga-Czajkowska			
Dawidy Bankowe II	Bogumiła Stachurska			
Falenty	Iwona Kowalska	70 270,00 zł	65 593,26 zł	93,34%
Falenty Duże	Bożena Kącka	36 476,00 zł	28 734,00 zł	78,77%
Falenty Nowe	Sławomir Gajewski	76 450,00 zł	64 032,17 zł	83,76%
Nowe Grocholice	Andrzej Szeląg	76 471,20 zł	76 471,20 zł	100,00%
Janki	Jerzy Rzepka	76 471,20 zł	70 492,95 zł	92,18%
Jaworowa I	Kazimierz Ostrowski/Ewa Zacharjasiewicz	59 571,06 zł	55 145,51 zł	92,57%
Jaworowa II	Andrzej Stajak	34 488,51 zł	32 212,61 zł	93,40%
Łaszczki	Monika Skalska	50 318,05 zł	47 510,30 zł	94,42%
Łady	Beata Boros-Bieńko	38 006,00 zł	37 478,24 zł	98,63%
Podolszyn Nowy	Maria Brzezińska	43 053,29 zł	43 023,27 zł	99,93%
Puchały	Gabriela Kaczorowska	33 188,50 zł	31 188,88 zł	93,97%
Raszyn I	Monika Goc/Oliwia Zdziech	76 471,00 zł	71 823,61 zł	93,92%
Raszyn II	Maria Izabela Makarska	76 471,00 zł	70 987,86 zł	92,83%
Rybie I	Jadwiga Senator	76 471,00 zł	62 420,00 zł	81,63%
Rybie II	Marian Sieradzki/Elżbieta Skrzypek	76 471,00 zł	58 700,67 zł	76,76%
Rybie III	Elżbieta Szeląg/ Iwona Żuber-Fiuczek	76 471,00 zł	56 274,24 zł	73,59%
Sękocin Nowy	Dariusz Bonder	42 900,00 zł	42 893,90 zł	99,98%
Sękocin Stary	Halina Floriańczyk/Krzysztof Dziekański	63 241,00 zł	60 333,20 zł	95,40%
Słomin	Joanna Adamczyk	45 194,00 zł	40 042,38 zł	88,60%
Wypędy	Grażyna Rowińska/Marta Gruszka	27 070,00 zł	24 861,60 zł	91,84%

WYSOKOŚĆ ZREALIZOWANYCH WYDATKÓW W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPARCIA RODZINY W 2024 R.

19 744 868 zł

-16,93%
do roku 2023

Aktualny poziom wydatków na pomoc społeczną i wsparcie dla rodziny w 2024 r. wiąże się z **kontynuacją działań związanych ze wsparciem materialnym dla mieszkańców Gminy Raszyn**.

Na poziom wydatków miała wpływ m.in. **ustawa o bonie energetycznym** oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego z 23 maja 2024 r.

Na tendencję wpłynęło również przedłużenie kolejnych regulacji wspierających polskie rodziny w postaci **dodatku osłonowego** niwelującego koszty energii, gazu i żywności, który w 2024 r. charakteryzował się większą kwotą wydatkowaną z budżetu miasta na ten cel niż w roku poprzednim.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Jej celem jest wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu **trudnych sytuacji życiowych**, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie tym sytuacjom przez podejmowanie **działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem**. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwią im życie w godnych warunkach.

Zakres pomocy społecznej obejmował zadania **określone w ustawie o pomocy społecznej**. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał także zadania wynikające z innych aktów prawnych, m.in. z ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawy o dodatku osłonowym, elektrycznym czy ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy.

GINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

8 219 052 zł

Wysokość wypłaconych świadczeń społecznych

1 612 156 zł

Wydatki na bieżące utrzymanie GOPS

176 946 zł

Wartość zadań związanych z usługami opiekuńczymi

Obecna struktura organizacyjna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest odpowiedzią na diagnozowane na przestrzeni wielu lat potrzeby środowiska lokalnego, określone w oparciu o analizę i ocenę występujących zjawisk, powodujących zapotrzebowanie na różne formy wsparcia.

Łącznie na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w 2024 r. GOPS wydatkował **12 358 267 zł**, w tym dofinansowanie z budżetu państwa na kwotę **8 445 273 zł**.

WYBRANE ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPARCIA RODZINY W 2024 R.

POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU

Zadanie własne o charakterze obowiązkowym, dofinansowane z budżetu państwa. Dożywianie dzieci i młodzieży w szkole, a także osób, które własnym staraniem nie są w stanie zapewnić sobie jednego gorącego posiłku dziennie. Dla dzieci i młodzieży posiłki wydawane są w szkołach.

Ogółem z programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2024 r. skorzystało **56 osób**, którym decyzją przyznano świadczenie, w tym **45 dzieci** zamieszkałych w gminie. Z posiłku skorzystało także **11 osób dorosłych**, które miały dowożony obiad do miejsca zamieszkania. Łączny koszt programu dożywiania w 2024 r. wyniósł **110 069 zł**, z czego dotacja z budżetu państwa to kwota **66 042 zł**.

USŁUGI OPIEKUŃCZE

Usługi realizowane są w miejscu zamieszkania osoby niesamodzielnej. Skierowane są do osób samotnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione.

W 2024 r. usługi świadczone były na rzecz **26 osób** łącznie w wymiarze 6 544 godzin.

Łączne wydatki na realizację zadania w 2024 r. wyniosły **143 902 zł** (razem z programem „Opieka 75+”, z którego otrzymano 33 044 zł). W 2024 r. z **opaski teleopieki** korzystały 4 osoby, a **ze skrzynki na klucze** – 4 osoby z przyznanymi usługami opiekuńczymi.

ASYSTENT OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Celem programu jest prowadzenie bardziej niezależnego/samodzielnego i aktywnego życia, wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Skierowany do dzieci do 16. r.ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób pełnoletnich posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym i umiarkowanym albo traktowanym na równi do wymienionych. Program jest realizowany z Funduszu Solidarnościowego. W 2024 r. skorzystało z programu **14 osób z niepełnosprawnością** (7 dzieci do 16 r.ż., i 7 osób pełnoletnich). Zrealizowano ogółem 3.399 godzin usługi asystenckiej wraz z kosztami, łącznie dotacja celowa wносиła kwotę **174.039,33 zł**.

SCHRONIENIE

W 2024 r. udzielono tej formy pomocy 7 osobom bezdomnym, których ostatnie miejsce zameldowania było na terenie gminy Raszyn. Za opłacenie pobytu w schronisku poniesiono koszt 101.585 zł.

SKIEROWANIA DO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ

Obowiązek kierowania i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej w 2024 r. został spełniony wobec 16 mieszkańców. Roczna odpłatność ponoszona przez gminę wyniosła 936.530 zł.

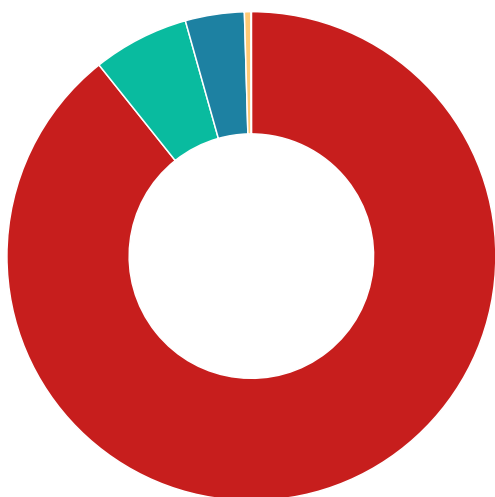
Więcej o sprawach społecznych i zdrowiu
link.raszyn.pl/r24sz

WYDATKI ZREALIZOWANE W RAMACH BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W 2024 R.

3 355 617 zł

+21,95%
do roku 2023

W 2024 r. Gmina Raszyn na wydatki związane z bezpieczeństwem publicznym i ochroną przeciwpożarową przeznaczyła **3 355 617,44 zł**. Większość środków gmina wydała na finansowe wsparcie i refundację działań Ochotniczych Straży Pożarnych (**2.996.190,48 zł**). Kierunki wydatkowania środków w ramach bezpieczeństwa publicznego w 2024 r. przedstawiono poniżej.

- Ochotnicze straże pożarne **2 996 190 zł** (89,30%)
- Pozostała działalność **213 388 zł** (6,36%)
- Komendy wojewódzkie Policji **130 795 zł** (3,90%)
- Zarządzanie kryzysowe **14 963 zł** (0,45%)
- Obrona cywilna **14 963 zł** (0,45%)

DZIAŁALNOŚĆ OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH

NA TERENIE GMINY RASZYN ZNAJDUJĄ SIĘ TRZY JEDNOSTKI OSP:

OSP DAWIDY

OSP FALENTY

OSP RASZYN

608

Liczba zdarzeń / akcji
ratowniczych OSP w 2024 r.

119

Liczba zdarzeń / akcji
pożarniczych OSP w 2024 r.

411

Liczba zdarzeń / akcji OSP
wywołanych miejscowymi
zagrożeniami w 2024 r.

KOMISARIAT POLICJI W RASZYNIE

5 233

Liczba przeprowadzonych interwencji ogółem w 2024 r.

899

Liczba popełnionych wykroczeń w 2024 r.

487

Liczba udzielonych pomocy prawnych w 2024 r.

488

Liczba ujawnionych przestępstw w 2024 r.

12

Liczba wypadków drogowych w 2024 r.

208

Liczba osób zatrzymanych w 2024 r.

Bezpieczeństwo w Gminie Raszyn w 2024 r.
link.raszyn.pl/r24bezp

WYDATKI NA ADMINISTRACJĘ PUBLICZNĄ W 2024 R.

21 804 573 zł

+12,07%
do roku 2023

ZATRUDNIENIE W URZĘDZIE GMINY RASZYN W 2024 R.

Wyszczególnienie	Liczba pracowników
Zatrudnieni ogółem	138
Pełnozatrudnieni	120
Niepełnozatrudnieni	18
Przyjęci do pracy w 2024 r.	25
Rozwiązanie stosunku pracy w 2024 r.	21
Zmiana w zakresie zatrudnienia w 2024 r.	4

W 2024 r. w Urzędzie Gminy Raszyn zatrudniano 138 pracowników, z czego 120 pracowników zatrudnionych było w pełnym wymiarze czasu pracy. W stosunku do stanu na koniec 2023 r. liczba zatrudnionych wzrosła o 4 pracowników. Umowy były rozwiązywane na mocy porozumienia stron, z upływem czasu na jaki zostały zawarte, poprzez wypowiedzenie umowy przez pracodawcę oraz w związku z przejściem na emeryturę.

30 485

dokumentów wpłynęło
do urzędu w 2023 r.

35 132

dokumenty wpłynęły do
urzędu w 2024 r.

4 941

dokumentów w 2023 r.
wpłynęło do urzędu drogą
elektroniczną

7 571

dokumentów w 2024 r.
wpłynęło do urzędu drogą
elektroniczną

Referat Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa wydał 82 decyzje, 98 postanowień, 20 zaświadczeń i podpisał 32 umowy. Dodatkowo działalność Referatu polegała na czynnościach takich jak: uzyskanie decyzji komunalizacyjnych (27), wnioski złożone do Starostwa o zmianę w EGİB (162), wnioski złożone do Sądu KW o wpis własności (94), wnioski o regulację stanu prawnego w oparciu o Kodeks Cywilny Napoleona (4), wnioski złożone do MUW o komunalizację (17), nowe numery porządkowe dla budynków (574), nadanie nazw ulic (12), kontrola obowiązkowych ubezpieczeń OC dla rolników (45).

Referat Planowania Przestrzennego wydał 213 decyzji, 90 postanowień, 1258 wypisów z MPZP i zaświadczeń, 126 opinii dotyczących podziałów, zaświadczeń, wniosków i innych o sporządzenie lub zmianę MPZP, 65 informacji publicznych, oraz podpisał 19 umów.

Referat Podatków i Ewidencji Działalności Gospodarczej w 2024 r. wydał 12 115 decyzji ustalających wysokość zobowiązań podatkowych, 136 zaświadczeń o niezaleganiu, 84 wezwania, 121 postanowień o wszczęciu/ wznowieniu postępowania podatkowego. Wystawiono 1.882 upomnienia i 380 tytułów wykonawczych celem przymusowego ściągnięcia zaległości podatkowych. Wydano 26 licencji na wykonywanie transportu drogowego takśówką, 39 decyzji o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego. Do Referatu Podatków wpłynęło 2.100 zmian geodezyjnych, 7 917 pism, takich jak: akty notarialne, deklaracje, informacje o nieruchomościach i obiektach budowlanych IN-1, informacje o gruntach IR-1, informacje o lasach IL-1 i inne. Złożono 702 wnioski do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Referat Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej oraz Referat Gospodarowania Odpadami Komunalnymi w 2024 r. wydały 143 decyzje administracyjne, 13 postanowień, 253 wezwania, 33 zaświadczenia, przygotowały 126 umów, wystawiły 1 293 upomnienia i 48 tytułów wykonawczych o charakterze pieniężnym celem przymusowego ściągnięcia zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, przeprowadziły 352 postępowania w sprawie zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew/krzewów oraz w sprawie wydania zezwolenia na usunięcie drzew/krzewów.

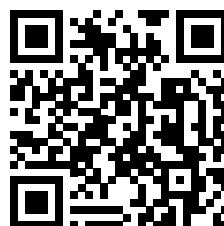
Referat Drogownictwa w 2024 r. opracował 598 decyzji i zezwoleń w zakresie zajęcia pasa drogowego, lokalizacji w pasie drogowym urządzeń nie służących drodze oraz zjazdów na działki przylegające do pasa drogowego. Referat przygotował łącznie 279 umów obejmujących swoim

zakresem prace utrzymaniowe na drogach gminnych, w tym umowy dzierżawy pasa ruchu oraz 14 porozumień na budowę lub przebudowę odcinków dróg na podstawie art. 16 Ustawy o drogach publicznych. Udzielono 5 pełnomocnictw dla podmiotów zewnętrznych, uzgodniono 152 projekty budowlane i odtworzenia nawierzchni dróg, wydane zostały 44 zaświadczenia o dostępie do drogi publicznej, zaopiniowano i zatwierdzono w sumie 181 projektów czasowej i stałej organizacji ruchu drogowego, wydano 21 opinii dotyczących zmiany zagospodarowania terenu – art. 35 Ustawy o drogach publicznych. Ponadto wybudowano i oddano do użytku 5 przystanków autobusowych z peronami przy drogach powiatowych oraz 100 m drogi wraz z infrastrukturą – ul. Oleńki w Dawidach – wybudowanej z porozumienia z art. 16 Ustawy o drogach publicznych.

PEŁNA WERSJA RAPORTU

Objętość opisywanego raportu przekracza możliwości Kuriera Raszyńskiego, bowiem wersja drukowana liczy blisko 240 stron formatu A4, dlatego siłą rzeczy przedstawiliśmy tylko skrót całości. Zachęcamy po pierwsze do zapoznania się z całością, a po drugie do uczestnictwa w debacie, która odbędzie się na sesji rady gminy w Austerii 12 czerwca bieżącego roku.

Poniżej linki do tych fragmentów, które nie zostały uwzględnione w niniejszym skrócie.

Zgłoszenie na debatę
link.raszyn.pl/r24debata

Działalność kulturalna
link.raszyn.pl/r24kultura

System oświatowy gminy
link.raszyn.pl/r24oswiata

Działalność bibliotek
link.raszyn.pl/r24biblioteki

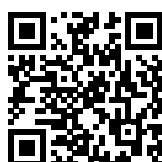
Gospodarka i ład przestrzenny
link.raszyn.pl/r24glp

Współpraca z organizacjami pozarządowymi
link.raszyn.pl/r24ngo

Ocena ogólna
link.raszyn.pl/r24porownania

Realizowane polityki
link.raszyn.pl/r24polit

Komunikacja urzędowa
link.raszyn.pl/r24kom

„Jestem z Raszyna”

Jestem z RASZYNA – takie przedstawienie podczas rekonstrukcji bitew napoleońskich wystarczy. Nie trzeba tłumaczyć, co to jest Raszyn i gdzie leży. Dzieje się tak, czy jesteśmy gdzieś w Polsce, czy poza jej granicami.

Rekonstruktor to pasjonat, który w wolnym czasie odtwarza dawne stroje, broń, życie obozowe, różne rytuały oraz minione wydarzenia w jak największej zgodzie z posiadaną wiedzą historyczną. Jestem członkiem stowarzyszenia Pułku 2 Piechoty Księstwa Warszawskiego – czyli odtwarzam czasy epoki napoleońskiej.

Od wielu lat spotkać nas można również w czasie inscenizacji bitwy pod Raszynem. Jesteśmy obecni przy

Pałacu w Falentach, a także w innych miejscach związanych z bitwą z 1809 r. Motorem napędowym raszyńskiego „Pikniku z żywą historią”, podczas którego możesz spotkać rekonstruktorów, jest pani Dorota Betko. Pełni ona funkcję prezesa stowarzyszenia „Projekt Raszyn 1809” (https://www.facebook.com/ProjektRaszyn/?locale=pl_PL)

Dzięki jej ogromnemu zaangażowaniu mogliśmy spotkać się w Raszynie po raz kolejny. W tym roku w nasze wydarzenie włączyły się też władze gminy Michałowice, dlatego element manewrów miał miejsce właśnie tam. W Michałowicach odbyła się inscenizowana

potyczka między oddziałami.

Strzały, ogień z luf i konferansjerka prowadzona przez naszego kolegę przybliżyły zebranej publiczności tę barwną epokę. Później były wspólne zdjęcia, krótkie wykłady, pytania i uśmiechy. Na zakończenie, zarówno w Falentach, jak i Michałowicach, pani Dorota Betko zaproponowała wszystkim obecnym strażacką grochówkę.

Przygotowanie takiej rekonstrukcji wymaga dużych nakładów pracy. Już w piątek przyjazd i budowa obozu – rozbiliśmy namioty w Falentach, a potem „życie obozowe”. W sobotę odbyły się manewry przy pałacu w Falentach oraz Michałowicach,

i wszystko jest jasne

a w niedzielę na zakończenie obchodów 216 rocznicy bitwy złożyliśmy kwiaty przy kamieniu, który znajduje się na terenie rezerwatu przyrody Stawy Raszyńskie.

Rekonstruktorzy to grupa znajomych, którzy na co dzień wykonują różne zawody i mieszkają w całej

Polsce. Wyjeżdżamy na rekonstrukcje polskie i zagraniczne.

Jeżeli taka forma spędzenia czasu Cię zainteresowała, możesz do nas dołączyć. Wystarczy, że chcesz ciekawie spędzać czas i zwiedzać różne miejsca, interesuje Cię broń, musztra i spanie na słomie lub sianie.

Jeśli jesteś pełnoletni albo niedługo będziesz – zachęcam do kontaktu. Więcej informacji można uzyskać telefonicznie lub mailowo.

Dariusz Murawski vel Wasyl
dariuszmurawski@wp.pl,
tel. 602 289 967

Dlaczego dolina Raszynki

Organizatorzy serii wykładów „Ciekawi Raszyna” w kwietniu zaprosili profesor Agatę Cieszewską z Instytutu Kształtowania Środowiska Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Profesor Cieszevska jest geografem, ekspertem w zakresie ochrony środowiska, ekologii i architektury krajobrazu. Od lat bada i tworzy formy ochrony przyrody na Mazowszu oraz kibicuje naszej społeczności w staraniach o utworzenie parku krajobrazowego. W trakcie spotkania z mieszkańcami odpowiedziała na pytania: dlaczego dolina Raszynki i Utraty zasługuje na ochronę? I jak najlepiej to zrobić?

Nasza niewielka rzeka Raszynka ma swoje źródła na terenie wsi Dawidy. Prowadzi wody, przecinając gminę Raszyn, a w gminie Michałowice wpada do Utraty, która po minięciu Pruszkowa uchodzi do Bzury w okolicach Sochaczewa. Rzeka jest bardzo ważnym elementem środowiska, w którym żyjemy – nie tyle sama rzeka, co jej dolina.

Dolina to teren, który wykorzystuje rzeka, płynąc. W naszym przypadku jej obecny prostoliniowy kształt jest wynikiem sztucznej melioracji. Dawniej, jeszcze w czasach napoleońskich, Raszynka meandrowała po całej dolinie, bogatej w starorzecza, bagna, torfowiska, piaszczyste łachy, roślinność przywodną i łąki. Gleby doliny rzecznej to namuły – żyzne i bogate w wilgoć – stąd doliny są niemal całkowicie przekształcone rolniczo.

Dolina rzeki to tylko część zlewni, czyli obszaru, z którego wody spływają do jednego ciek. Na nizinnych terenach zlewnie sięgają daleko i zbierają wodę z rozległych obszarów, co ma poważne znaczenie w przypadku dużych, długotrwałych, ulewnych opadów powodujących szybkie wezbrania i wystąpienie

rzeki z koryta. Wówczas wodę prowadzi cała dolina. Gdy coraz więcej terenów zlewni jest zabudowanych, wybrukowanych, nieprzepuszczalnych – woda spływa tym szybciej. Skutki widzimy w postaci katastrofalnych powodzi.

Dolina rzeczna, choć może dziś wyglądać jak zwykłe pole, to specyficzny, unikatowy ekosystem, związany z niską zalegającą w gruncie wodą i cechujący się bioróżnorodnością – tak łąk, jak i nielicznych już towarzyszących rzekom lasów łęgowych.

Dolina naszej Raszynki jest wciąż siedliskiem wielu gatunków roślin i zwierząt. Na stawach raszyńskich obserwuje się 130 gatunków ptaków – i to w wielu osobnikach, co jest ważne genetycznie, by populacja była zdrowa i odporna. Doliny rzeczne to ważne miejsce odpoczynku w trakcie migracji ptaków.

Taka dolina to także naturalny teren migracji wielu zwierząt przemieszczających się pomiędzy terenami, na których żerują i rozmnażają się. Dolina Utraty i Raszynki to wciąż istotny, ponadlokalny korytarz ekologiczny.

Dolina zapewnia także zróżnicowanie krajobrazowe i mikroklimat oddziałujący daleko od jej osi. Tworzące dolinę gleby i torfy to naturalne zbiorniki retencyjne – są chłonne jak gąbka, o ile nie są przesuszone lub zniszczone.

Ochrona dolin rzecznych wynika głównie z tej funkcji retencyjnej – dolina rzeczna w naturalny sposób jest ukształtowana do zbierania i przechowywania wody z opadów deszczu. Doliny świadczą naszej społeczności ważne usługi ekologiczne – pozwalają magazynować

wodę (której wcale w naszej strefie klimatycznej nie ma za dużo), przechwytywać opady katastrofalne (bez większych szkód, jeśli dolina jest niezabudowana), a także zapewniają bioróżnorodność gatunkową oraz różnorodność krajobrazów będących elementem tożsamości i dziedzictwa kulturowego naszego terenu. Dolina to naturalne miejsce budowy stawów i hodowli ryb – cennego składnika naszego pożywienia.

zastępuje na ochronę?

W dolinie Raszynki i Utraty zlokalizowano na przestrzeni wieków kilka zespołów stawów hodowlanych i ozdobnych – w Dawidach, Falentach, Pęcicach, Komorowie, Pruszkowie i w Wolicy koło Błonia. To też nasze dziedzictwo.

Dolina rzeki pełni też ważne funkcje społeczne – jako miejsce odpoczynku, rekreacji, poznawania przyrody, uprawiania sportu, spacerów, inspiracji twórczej (fotografowanie, malarstwo),

a także miejsce spotkań mieszkańców (rozległy teren).

Te cechy doliny Raszynki i Utraty sprawiły, że już wiele lat temu objęto te tereny prawną ochroną przyrody i krajobrazu. Pół wieku temu utworzono rezerwat ornitologiczny „Stawy Raszyńskie”. W latach 90. XX w. dolinę Raszynki uznano za krajobraz warty ochrony (Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu). Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej

tereny przylegające do rezerwatu uznano za jego naturalną otulinę.

W Polsce funkcjonuje kształtowany już od ponad wieku system prawnie chronionych obszarów przyrodniczych. Formami powierzchniowej ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu oraz obszary „Natura 2000”. Ponadto na terytorium całego kraju chronimy życie pewnych cennych,

zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

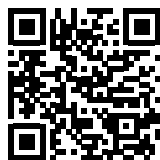
Lokalne społeczności mogą objąć ochroną ważne obiekty w drodze uznania za pomnik przyrody, użytek ekologiczny, zespół przyrodniczo-krajobrazowy lub stanowisko dokumentacyjne (geologiczne).

Rezerwat przyrody to niewielki (poniżej 500 ha) obszar chroniony wyłączony z działalności gospodarczej – choć nie zawsze. Rezerwat „Stawy Raszyńskie” jest właśnie takim wyjątkiem, gdyż pozwala na hodowlę ryb, dzięki której występuje tutaj tak duże skupisko ptaków wodnych. Rezerwat powołuje instytucja państwowa – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (RDOŚ). Celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie ma zawsze w stanie naturalnym lub mało zmienionym cennych ekosystemów, określonych gatunków roślin i zwierząt oraz elementów przyrody nieożywionej.

Park krajobrazowy to prawna, wielkopowierzchniowa ochrona wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych występujących na terenie województwa. Obejmuje grunty rolne i leśne, które pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu. Park krajobrazowy powołuje sejmik województwa. Celem utworzenia parku jest popularyzowanie i upowszechnienie wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych w warunkach racjonalnego gospodarowania (a nie gospodarki rabunkowej wobec środowiska przyrodniczego).

Obszar chronionego krajobrazu powstaje ze względu na cechy

Wykładu profesor Agaty Cieszewskiej można odsłuchać pod tym adresem:
link.raszyn.pl/wyklad
lub korzystając z poniższego kodu QR.

Profesor Agata Cieszeńska z Instytutu Kształtowania Środowiska Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

wyróżniające tereny o wyjątkowych walorach krajobrazowych, zróżnicowanych ekosystemach i/lub pełniące funkcję korytarzy ekologicznych. Celem jest ochrona tych terenów

przed intensywnym użytkowaniem i zniszczeniem, z jednoczesnym umożliwieniem korzystania z nich w sposób zrównoważony – m.in. w celach turystycznych i rekreacyjnych.

Ochrona krajobrazu jest najrozleglejszą (obejmuje ponad 20% powierzchni kraju),

ale i najsłabszą formą ochrony przyrody ojczystej. Występuje także na terenie gminy Raszyn. Rozległość chronionych krajobrazów ma na celu utrzymanie albo odtwarzanie korytarzy ekologicznych – zapewnienie powiązań przyrodniczych między innymi obszarami chronionymi. Stąd liczne doliny rzek objęte są tą formą ochrony, np. Nadbużański Obszar

Chronionego Krajobrazu czy Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Tereny krajobrazów dolinnych powinny być wyłączone z zabudowy – właśnie ze względu na znaczenie doliny i unikalność jej usług ekologicznych. Dolina rzeczna od tysięcy lat gromadzi i odprowadza wody opadowe. To jej główna funkcja. I to ona decyduje o tym, że dolina powinna być wyłączona z możliwości zabudowy. Jeśli człowiek wybuduje w środku doliny domy, to woda na pewno do nich przyjdzie. Nie wiemy tylko, kiedy to nastąpi – za rok, pięć czy za dwadzieścia lat. Przy dużych, nawalnych opadach, które zdarzają się coraz częściej i mają coraz większą intensywność (wraz ze wzrostem temperatury – ocieplenie klimatu), zdarzy się to na pewno. Nie wchodźmy z budownictwem tam, gdzie przyroda zbiera wodę – bo na pewno woda tam przyjdzie i robi swoje. A koszty takich błędów będą obciążać nas wszystkich.

Taką przestrogą profesor Agata Cieszeńska zakończyła wykład.

Spisał Wojciech Rogowski

Separatka

scenariusz i reżyseria
Joanna Szczepkowska

foto: Karolina Józwiak
postprodukcja: Patrycja Kurwa / spexa

Obsada:

Dorota Landowska
Joanna Szczepkowska

Centrum Kultury Raszyn

16.06.2025 godz. 19:00

SPRZEDAŻ BILETÓW BILETYNA.PL + RECEPCJA CKR

Partner

Mazowsze.
serce Polski

Centrum
Kultury
Raszyn
im. Jana Pawła II

AUSTERIA

Filia Centrum Kultury Raszyn

15.06.2025
NIEDZIELA

GODZ. 19:00

Ra & zyński
alon
Muzyczny

PREZENTUJE

Wiesław Ochman

tenor

Marcin Mazurek - fortepian

Krystian Ochman

tenor

Zbigniew Szymański – rozmowy z artystami

gospodyni wydarzenia - Edyta Ciechomska

Centrum Kultury Raszyn, Al. Krakowska 29a, Raszyn